

**ΓΕΝΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΠΑΡΑΠΟΜΠΩΝ & ΑΝΑΦΟΡΩΝ**

**με βάση το βιβλιογραφικό σύστημα
της American Psychological Association – APA (7th ed.)**

Επιμέλεια

Κωνσταντίνος Πετρογιάννης

Διευθυντής Σπουδών ΠΜΣ Εφαρμοσμένη Αναπτυξιακή Ψυχολογία

Πανωραία Ανδριοπούλου

ΣΕΠ ΕΑΨ50, ΠΜΣ Εφαρμοσμένη Αναπτυξιακή Ψυχολογία

Πρόλογος

Ο Οδηγός αποτελεί επικαιροποιημένη εκδοχή εκείνου που είχε διαμορφωθεί το 2012 ο οποίος αφορούσε την 6^η έκδ. του εγχειριδίου συγγραφής επιστημονικών εργασιών της American Psychological Association (APA). Ο αρχικός Οδηγός προετοιμάστηκε με στόχο να υποστηρίξει κατ' αρχάς τους φοιτητές της Θεματικής Ενότητας «Εξέλιξη του παιδιού στο κοινωνικό περιβάλλον» (ΕΚΠ50) του μεταπτυχιακού προγράμματος Επιστήμες της Αγωγής (πρ. Σπουδές στην Εκπαίδευση), του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου, για την καλύτερη προετοιμασία των γραπτών εργασιών τους καθώς και όσους φοιτητές εκπονούσαν Διπλωματική Εργασία στη συγκεκριμένη Θ.Ε. Αυτός είναι και ο λόγος που τα παραδείγματα στην πλειονότητα τους προέρχονται από συναφή με την θεματική ενότητα πεδία.

Προέκυψε περισσότερο ως ανάγκη να καλυφθεί ένα κενό στο υφιστάμενο υλικό που παρέχεται από το ΕΑΠ αλλά και εξαιτίας των ελάχιστων, τότε, επικαιροποιημένων βοηθητικών πηγών (έντυπων και ηλεκτρονικών) στην ελληνική γλώσσα που θα μπορούσε να εντοπίσει ο ενδιαφερόμενος φοιτητής στο διαδίκτυο. Ο στόχος ήταν να παρουσιαστούν τα βασικότερα στοιχεία του Εγχειριδίου Συγγραφής Επιστημονικών Εργασιών της Αμερικανικής Ψυχολογικής Εταιρείας με βάση την 6^η έκδοσή του. Σαφέστατα υπάρχουν πολλά περιθώρια βελτίωσης και διόρθωσής του και απώτερος στόχος στις μελλοντικές εκδοχές του είναι να ενισχυθεί με περισσότερα παραδείγματα που θα καλύπτουν όλες τις πιθανές περιπτώσεις βιβλιογραφικών παραπομπών και αναφορών με βάση το συγκεκριμένο σύστημα.

Στην προετοιμασία του Οδηγού του 2012 σημαντική βοήθεια προσέφερε η συνάδελφος και μέλος ΣΕΠ της Θ.Ε.ΕΚΠ50 κ. Πλουσία Μισαηλίδη καθώς και η Διευθύντρια Σπουδών του μεταπτυχιακού προγράμματος Καθ. Β. Χατζηνικήτα με την κριτική ανάγνωση και τις επισημάνσεις της για περαιτέρω βελτίωσή του.

Για την προετοιμασία του τωρινού σύντομου οδηγού που αφορά στην 7^η εκδ. (American Psychological Association, 2020) αντλήθηκαν πληροφορίες, υλικό και ιδέες για την δομή του από άλλους αντίστοιχους που βρίσκονται διάσπαρτοι στο διαδίκτυο (κυρίως στην αγγλική γλώσσα) καθώς και έντυπα βοηθήματα ενώ κύρια αναφορά αποτελούσε το ίδιο το Εγχειρίδιο του APA. Στο διαδίκτυο ο ενδιαφερόμενος αναγνώστης μπορεί να αντλήσει περισσότερες πληροφορίες από πλήθος ιστοσελίδων σχετικών με το θέμα.

Περιεχόμενα

1. Εισαγωγή	4
2. Συστήματα (ή Πρότυπα ή Στυλ) βιβλιογραφικών παραπομπών και αναφορών.....	6
3. Λογισμικά διαχείρισης βιβλιογραφικών αναφορών.....	7
4. Το εγχειρίδιο συγγραφής επιστημονικών εργασιών της APA	9
5. Η 7 ^η έκδ. του APA Publication Manual. Οι βασικότερες αλλαγές από την 6 ^η έκδ.	10
6. Ενδοκειμενικές παραπομπές	16
6.1. Οδηγίες μορφοποίησης και παραδείγματα συγγραφής παραπομπών	18
6.1.1. Παραπέμποντας σε μια πηγή αρκετές φορές στην ίδια παράγραφο.....	18
6.1.2. Παράθεση αποσπάσματος από έργο άλλου συγγραφέα	19
6.1.3. Παράθεση μακροσκελούς αποσπάσματος από έργο άλλου συγγραφέα	19
6.1.4. Παραπομπή σε πηγή η οποία δεν έχει σελίδες.....	20
6.1.5. Διαδικτυακές πηγές.....	20
6.2. Παραδείγματα παραπομπών κατά περίπτωση	22
6.2.1. Παραπομπή σε πηγή με έναν ή δύο συγγραφείς.....	22
6.2.2. Παραπομπή σε πηγή με τρεις ή περισσότερους συγγραφείς.....	24
6.2.3. Παραπομπή σε πηγή χωρίς την αναφορά συγγραφέα.....	25
6.2.4. Πολλαπλές πηγές σε παρενθετική παραπομπή.....	25
6.2.5. Παραπομπή σε Προσωπική Επικοινωνία	26
7. Βιβλιογραφικές αναφορές	28
7.1. Βασικά στοιχεία μορφοποίησης των βιβλιογραφικών αναφορών	28
7.2 Παραδείγματα βιβλιογραφικών αναφορών (επιλεγμένες περιπτώσεις)	31
7.2.1. Άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά	32
7.2.2. Βιβλία.....	34
7.2.3. Διατριβές	36
7.2.4. Αναφορές/Εκθέσεις από οργανισμούς/φορείς	37
7.2.5. Άρθρο σε έντυπο/περιοδικό ποικίλης ύλης, εφημερίδα, ενημερωτικό έντυπο .	38
7.2.6. Ανακοινώσεις ή αναρτημένες ανακοινώσεις σε συνέδρια	39
7.2.7. Διαδικτυακή πηγή.....	40

1. Εισαγωγή

Κατά τη συγγραφή μιας ακαδημαϊκής/επιστημονικής εργασίας (γραπτές πανεπιστημιακές εργασίες, πτυχιακές και διπλωματικές εργασίες, διδακτορικές διατριβές, μονογραφίες, άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά, κεφάλαια σε συλλογικούς τόμους, εισηγήσεις σε πρακτικά συνεδρίων, και οποιοδήποτε άλλο επιστημονικό κείμενο), ανεξαρτήτως γνωστικού αντικειμένου, ο/η συγγραφέας οφείλει να χρησιμοποιήσει για την ανάπτυξη και τεκμηρίωση των επιχειρημάτων του (ισχυρισμός και αιτιολόγηση) πληροφορίες που συγκέντρωσε μελετώντας έντυπο, ψηφιακό, οπτικοακουστικό, ή άλλου τύπου υλικό άλλων ερευνητών, μελετητών, συγγραφέων. Κάθε αναφορά σε δεδομένα, πληροφορίες, γεγονότα, απόψεις, κ.ά. που προέρχεται από εξωτερικές **πηγές πληροφοριών ή δεδομένων** (στο εξής θα αναφέρονται ως «πηγές» [resources]) όπως βιβλία, άρθρα περιοδικών, πρακτικά συνεδρίων, βιβλία, διατριβές (πτυχιακές, διπλωματικές, διδακτορικές εργασίες), εφημερίδες, μη έντυπες πηγές (όπως ταινίες ή άλλα μαγνητοσκοπημένα μέσα), ιστότοποι ή άλλες διαδικτυακές πηγές, ψηφιακό υλικό (αρχεία, βάσεις δεδομένων, CDROM με δεδομένα ή ένα λογισμικό κ.ά.) ακόμα και προσωπική επικοινωνία με άτομα, πρέπει να επισημαίνεται, με βάση τα στοιχεία της ταυτότητας των συγγραφέων/συντακτών τους. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι ο γενικός κανόνας είναι ότι κατά κύριο λόγο χρησιμοποιούνται και παρατίθενται ως παραπομπές και αναφορές οι πηγές τις οποίες έχει μελετήσει ο/η ίδιος/α συντάκτης της εργασίας και από τις οποίες αντλεί άμεσα την όποια πληροφορία ή στοιχείο που επικαλείτε στην εργασία¹. Αυτές προσδιορίζονται και ως **πρωτογενείς (ή αρχικές) πηγές**. Τα στοιχεία δε τα οποία ο συντάκτης μιας εργασίας μπορεί να εντοπίσει σε κάποια πηγή πληροφόρησης του και να «δανειστεί» για τις ανάγκες της εργασίας του μπορεί να είναι: αυτοτελή αποσπάσματα (φράσεις ή ολόκληρες προτάσεις), παραφράσεις (αναδιατυπώσεις ή σύνοψη κάποιου υλικού), λέξεις ή ορολογία, θεωρίες ή ιδέες, ισχυρισμοί ή ιδέες κάποιου άλλου συγγραφέα, ιστορικά, στατιστικά ή επιστημονικά δεδομένα/στοιχεία, σχήματα, εικόνες, απεικονίσεις, γραφήματα, πίνακες ή οποιοδήποτε άλλο γραφικό στοιχείο συνοψίζει ή συγκεντρώνει πληροφορίες ή δεδομένα, άρθρα ή μελέτες κ.ά.. Η βασική αρχή είναι ότι πρέπει να προσπαθείτε να μελετάτε και να συμβουλευέστε τις αρχικές πηγές σας. Υπάρχει ωστόσο και το ενδεχόμενο να θέλετε να χρησιμοποιήσετε μια αναφορά που διαβάσατε σε κάποια

¹ Δεν χρειάζεται να παραπέμπετε για παροιμίες, γνωμικά και γνωστές ρήσεις, γνωστά αποσπάσματα ή αποφθέγματα, στοιχεία της «κοινής γνώσης». Να σημειωθεί ωστόσο ότι η «κοινή γνώση» ορισμένες φορές δεν είναι αυτονόητη μιας που κάτι το οποίο μπορεί να θεωρείται κοινή γνώση σε κάποιο πεδίο μπορεί να μην αποτελεί ή να μην ισχύει για κάποιο άλλο. Θεωρείται κάτι ως «κοινή γνώση» με γνώμονα τη γνώση εκείνη την οποία κατέχουν (ή υποθέτουμε ότι κατέχουν) οι περισσότεροι που (συμ)μετέχουν σε κάποιο ιδιαίτερο πεδίο/χώρο και η οποία αναγνωρίζεται ως εδραιωμένο και καθολικά αναγνωρισμένο γεγονός. Για παράδειγμα, στο πεδίο της αναπτυξιακής ψυχολογίας -και όχι μόνο σε αυτό- σε κάθε αναπτυξιακή [ή ηλικιακή] περίοδο του ανθρώπου επέρχονται διάφορες αλλαγές στον σωματικό, γνωστικό, γλωσσικό, κοινωνικό, συναισθηματικό τομέα. Αντίθετα, η έννοια του «αναπτυξιακού σταδίου» αφενός δεν ταυτίζεται αναγκαία με την «αναπτυξιακή περίοδο» αφετέρου δεν έχει το ίδιο νόημα μεταξύ των επιστημονικών πεδίων.

από τις πηγές σας ή δεν είναι εφικτός ο εντοπισμός και μελέτη κάποιας απαραίτητης αρχικής πηγής πληροφόρησης για την εκπόνηση μιας εργασίας. Σε αυτή την περίπτωση θα πρέπει να δηλώνεται στην παραπομπή και η δευτερεύουσα πηγή από όπου αντλήθηκε μία πληροφορία. Ουσιαστικά, υπό ορισμένες συνθήκες και μόνο περιστασιακά, μπορείτε να παραπέμπετε και σε πηγές τις οποίες δεν έχετε μελετήσει εσείς οι ίδιοι αλλά εντοπίσατε στις αρχικές πηγές που μελετήσατε. Στην περίπτωση αυτή αναφερόμαστε στις **δευτερογενείς πηγές** πληροφόρησης και γίνονται με ιδιαίτερο τρόπο οι παραπομπές τους εντός τους κειμένου παραθέτοντας ταυτοχρόνως και τις πρωτογενείς όπου τις εντοπίσατε. Ωστόσο, στον κατάλογο των βιβλιογραφικών αναφορών (βλ. ενότητα 7 του παρόντος οδηγού) αποτυπώνονται μόνο οι πρωτογενείς πηγές.

Η λεπτομερής αναφορά των πηγών σε μια εργασία είναι σημαντική

- (α) για να τεκμηριώνονται τα επιχειρήματα και απόψεις του συντάκτη της εργασίας
- (β) για να είναι δυνατή η επαλήθευση των όσων υποστηρίζονται στην εργασία
- (γ) για να μπορεί να εντοπιστεί η αρχική πηγή (στην περίπτωση μελλοντικής χρήσης της είτε από τον ίδιο το συντάκτη της εργασίας είτε από άλλους)
- (δ) για να αποφευχθεί το παράπτωμα της λογοκλοπής (βλ. Στεργίου, 2007) και της σκόπιμης ιδιοποίησης πνευματικής ιδιοκτησίας, η οποία ανήκει σε άλλον.

Η αναφορά στις πηγές που χρησιμοποιήθηκαν για τη συγγραφή μιας εργασίας αποτελεί κοινή ακαδημαϊκή πρακτική. Με αυτό τον τρόπο τηρείται η επιστημονική δεοντολογία και εντιμότητα, διασφαλίζονται τα δικαιώματα του πνευματικού δημιουργού ενός έργου, και αποτρέπεται η λογοκλοπή και η συνειδητή αποσιώπηση της άμεσης ή έμμεσης συνεισφοράς άλλων προσώπων στο εκάστοτε αντικείμενο επιστημονικής ενασχόλησης, έρευνας ή διδασκαλίας (βλ. ΦΕΚ 220/3-11-08, Άρθρο 23 Πειθαρχικά παραπτώματα, παρ. 1α).

Σε γενικές γραμμές η παράθεση-αναφορά των πηγών πληροφόρησης (referencing) βοηθά στη δημιουργία ενός χάρτη γνώσεων, ενός ιστού διαδρομών γνώσης και κάθε ερευνητής/μελετητής βοηθά στην επέκταση αυτής της γνώσης². Στην πραγματικότητα, η παράθεση των πηγών πληροφόρησης μας πολλαπλασιάζει τη γνώση εκθετικά. Ταυτόχρονα όμως αυτή η παράθεση των πηγών μπορεί να θέσει σε αμφισβήτηση ή κριτική την υφιστάμενη γνώση, τις ιδέες ή τους ισχυρισμούς των άλλων μελετητών.

² Χαρακτηριστικό δείγμα της συγκεκριμένης ιδέας αποτελεί το project **Connected Papers**, το οποίο εμφανίστηκε στον διαδικτυακό ορίζοντα το 2020. Πρόκειται για ένα ψηφιακό εργαλείο που βοηθά τους ερευνητές και τους επιστήμονες να βρουν και να εξερευνήσουν επιστημονικά άρθρα που σχετίζονται με τον τομέα εργασίας τους με έναν οπτικό τρόπο. Αυτό που χρειάζεται αρχικά να κάνετε είναι να εισάγετε τα στοιχεία ενός άρθρου και στη συνέχεια δημιουργείται ένα γράφημα το οποίο αποτυπώνει με τη μορφή ενός δικτύου διασυνδεδεμένων άρθρων με βάση την εγγύτητα του περιεχομένου τους και το έτος έκδοσης. Το χρήσιμο αυτό ψηφιακό εργαλείο βρίσκεται στον δικτυακό τόπο <https://www.connectedpapers.com/>

2. Συστήματα (ή Πρότυπα ή Στυλ) βιβλιογραφικών παραπομπών και αναφορών

Κατά καιρούς, και στο πλαίσιο διαφόρων επιστημονικών κλάδων, αναπτύχθηκαν διάφορα συστήματα ή πρότυπα ή στυλ ακαδημαϊκής γραφής και σύνταξης βιβλιογραφικών παραπομπών και αναφορών. Τα πρότυπα αυτά διαφέρουν ως προς τον τρόπο με τον οποίο παρουσιάζουν τη βιβλιογραφική πληροφορία. Έχουν αναπτυχθεί διεθνώς από πανεπιστήμια, επιστημονικές ενώσεις ή οργανισμούς και προέκυψαν από τις ανάγκες τεκμηρίωσης διαφόρων επιστημονικών πεδίων αλλά και για να υπάρχει ένας κοινός κώδικας επικοινωνίας και γραφής μεταξύ των (συμ)μετεχόντων στο ίδιο επιστημονικό πεδίο.

Οι πιο συνηθισμένες μορφές αναφορών είναι είτε «αριθμητικής» μορφής είτε είναι παρενθετικής μορφής. Στην πρώτη περίπτωση η αριθμητική αναφορά έχει τη μορφή αριθμητικού εκθέτη δίπλα στην αναφορά ενός αποσπάσματος ή ιδέας στη ροή του κειμένου. Οι αριθμητικοί εκθέτες με τα πλήρη στοιχεία του έργου προς αναφορά βρίσκονται στο τέλος της σελίδας (υποσελίδες παραπομπές – footnotes) ή στο τέλος του κειμένου (endnotes). Στην άλλη περίπτωση, η παρενθετική αναφορά καταγράφει τα βασικά στοιχεία της πηγής αναφοράς (συγγραφέας, έτος έκδοσης, [και σε ορισμένες περιπτώσεις] σελίδες) στο σημείο του αποσπάσματος ή της αναφοράς. Τα πλήρη στοιχεία των έργων που αναφέρθηκαν στο κείμενο της εργασίας περιλαμβάνονται στη λίστα ή τον κατάλογο βιβλιογραφικών αναφορών (ή της Βιβλιογραφίας, ανάλογα με τις απαιτήσεις της εργασίας) που παρατίθεται στο τέλος της εργασίας. Τα πιο γνωστά από αυτά τα συστήματα ή στυλ συγγραφής βιβλιογραφικών αναφορών, παραπομπών και επιστημονικών εργασιών είναι τα ακόλουθα:

- *Vancouver style* ή “αριθμητικό σύστημα” (author–number system) ή σύστημα της International Committee of Medical Journal Editors (ICMJE, 2019· Patrias, 2015) για την Ιατρική.
- *AMA style* (Christiansen κ.συν., 2020). Είναι ένα παρεμφερές με το προηγούμενο σύστημα που αναπτύχθηκε από την American Medical Association και τους επιμελητές έκδοσης του Journal of the American Medical Association (JAMA) για την Ιατρική και τις βιολογικές επιστήμες.
- *CSE style* (παλαιότερα CBE style). Το συγκεκριμένο σύστημα αναπτύχθηκε από το Council of Science Editors (2014) και χρησιμοποιείται ευρύτατα σε επιστημονικά πεδία των φυσικών επιστημών (βιολογία, γεωλογία, χημεία, μαθηματικά, φυσική).
- *Oxford style* (Ritter, 2003) ή Hart's Rules for Compositors and Readers at the Oxford University Press ή New Hart's Rules. Πρόκειται για το σύστημα βιβλιογραφικής παράθεσης του Oxford University Press (OUP).
- *MLA style* (Modern Language Association of America, 2016) για το πεδίο της λογοτεχνίας, των τεχνών και γενικότερα των ανθρωπιστικών επιστημών.

- *Chicago Style* ή *Turabian style*. Το *Chicago Manual of Style* (<https://www.chicagomanualofstyle.org/home.html>) παρέχει οδηγίες και συμβουλές όχι μόνο για τη σύνταξη αναφορών και βιβλιογραφίας αλλά γενικά για τη μορφοποίηση και έκδοση επιστημονικών εργασιών. Θεωρείται η βάση προτυποποίησης της ερευνητικής μεθοδολογίας στις ΗΠΑ και αναφέρεται σε δύο διακριτά στυλ αναφορών: αυτό που εφαρμόζεται στις ανθρωπιστικές επιστήμες, την ιστορία και τις τέχνες και αυτό που εφαρμόζεται στις φυσικές και κοινωνικές επιστήμες.
- *ACS style* (Coghill & Garson, 2006). Το σύστημα αναπτύχθηκε από την American Chemical Society και χρησιμοποιείται στο πεδίο της χημείας και συναφών επιστημών.
- *ASA style*. Το σύστημα αναπτύχθηκε από την American Sociological Association (2014) και χρησιμοποιείται στο πεδίο της κοινωνιολογίας και συναφών επιστημών.
- *Associated Press style* (2011). Χρησιμοποιείται κυρίως στον ημερήσιο τύπο (εφημερίδες, περιοδικά), βιβλία και έντυπα ποικίλης ύλης και άλλες μη ακαδημαϊκού χαρακτήρα δημοσιεύσεις.
- *AGLC Referencing Style*. Το σύστημα αναπτύχθηκε από την Melbourne University Law Review Association (2018) και χρησιμοποιείται στο πεδίο της νομικής επιστήμης.
- *Harvard style* ή στυλ «Συγγραφέα, έτος έκδοσης», προσδιορίζεται και ως σύστημα «παρενθετικής» μορφής καθώς και μέθοδος *αλφαθητικού βιβλιογραφικού καταλόγου*. Είναι ένα από τα πλέον δημοφιλή και διαδεδομένα συστήματα βιβλιογραφικής τεκμηρίωσης, που χρησιμοποιείται κυρίως στο χώρο των κοινωνικών επιστημών, γιατί ασχολείται αποκλειστικά με τη σύνταξη των αναφορών και των βιβλιογραφικών παραπομπών χωρίς να επεκτείνεται σε κανόνες για τη δομή και μορφοποίηση της εργασίας. Δεν διαθέτει έναν επίσημο οδηγό ή εγχειρίδιο εφαρμογής καθώς διάφοροι φορείς (συνήθως πανεπιστήμια) έχουν αναπτύξει στυλ αυτής της μορφής. Η πιο γνωστή ίσως εκδοχή του είναι το σύστημα της Αμερικανικής Ψυχολογικής Εταιρείας (American Psychological Association), το οποίο έχει καθιερωθεί με τη συντομογραφία του, δηλαδή ως σύστημα APA. Και θα αναφερθούμε πιο αναλυτικά στις επόμενες ενότητες του παρόντος οδηγού.

3. Λογισμικά διαχείρισης βιβλιογραφικών αναφορών

Η εξέλιξη στον τομέα των τεχνολογιών της πληροφορίας και της ψηφιακής διαχείρισης δεδομένων δεν θα μπορούσε να απουσιάζει από το συγκεκριμένο πεδίο. Τα προγράμματα διαχείρισης βιβλιογραφικών αναφορών (Reference Management Software) βοηθούν στη δημιουργία, καταγραφή και χρήση των βιβλιογραφικών αναφορών ενώ ορισμένα επιτρέπουν την αναζήτηση και διασύνδεση

δημοσιεύσεων ώστε τελικά να ενισχύουν την παραγωγικότητα των συγγραφέων. Μπορεί να είναι διαδικτυακά, τοπικά εγκατεστημένα ή και τα δύο συγχρόνως ενώ κάποια είναι εμπορικά (Refworks, EndNote) και κάποια ελεύθερης χρήσης (Mendeley, Zotero, Colwiz). Υπάρχουν επίσης ιστοσελίδες που περιέχουν εργαλεία σύνταξης βιβλιογραφίας για άμεση χρήση (Citation Machine, Citethisforme, EasyBib, κ.ά.).

- *Mendeley* (<https://www.mendeley.com/>). Αποτελεί συνδυασμό desktop εφαρμογής και διαδικτυακής πλατφόρμας που επιτρέπει στον χρήστη να εξάγει αυτόματα βιβλιογραφικά στοιχεία για τη δημιουργία των αναφορών του και να τις διαχειρίζεται όπως θέλει. Συγκεκριμένα το Mendeley desktop αποθηκεύει αυτόματα μια αναφορά αλλά και το σχετικό αρχείο μετά από αναζήτηση, επιτρέπει την αναζήτηση και επεξεργασία των αποθηκευμένων αναφορών και αρχείων και επιτρέπει τον συγχρονισμό και διαμοιρασμό αρχείων με άλλους ερευνητές. Με το Mendeley Web ο χρήστης μπορεί να αποθηκεύει ή ανεβάζει αρχεία ώστε να έχει πρόσβαση από παντού, μπορεί να παρακολουθεί τις δημοσιεύσεις άλλων ερευνητών και να ενημερώνεται για σχετικές με την έρευνά του δημοσιεύσεις που εισάγονται στο σύστημα.
- *Zotero* (<https://www.zotero.org/>). Είναι ένα ερευνητικό εργαλείο που συγκεντρώνει και οργανώνει περιεχόμενο (άρθρα, βιβλία, μελέτες), δημιουργεί καθώς γράφετε βιβλιογραφικές παραπομπές εντός του κειμένου, δημιουργεί τη λίστα των βιβλιογραφικών αναφορών στο τέλος του κειμένου και επιτρέπει το συγχρονισμό των αρχείων ώστε να μπορείτε να εργασείτε με αυτό από διάφορες συσκευές.
- *Colwiz* (<https://www.colwiz.com/>). Πρόκειται για ένα λογισμικό που αναπτύχθηκε από το Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης και έχει στόχο να επιταχύνει το ερευνητικό έργο προσφέροντας δυνατότητες διαμοιρασμού και οργάνωσης αρχείων και αναφορών. Διαθέτει εφαρμογές για υπολογιστή και κινητές συσκευές καθώς και αποθηκευτικό χώρο στο διαδίκτυο.
- *EndNote* (<http://endnote.com/product-details>). Είναι ένα εμπορικό λογισμικό που διαχειρίζεται βιβλιογραφικές αναφορές και συντάσσει βιβλιογραφία ενώ παρέχεται από το Web of Science (της εταιρείας Clarivate Analytics). Εκτός από τις εκδόσεις EndNote X8 και EndNote for iPad υπάρχει και η δωρεάν διαδικτυακή εφαρμογή EndNote basic (με περιορισμένες δυνατότητες).

Κλείνοντας αυτή την ενότητα θα πρέπει να τονιστεί ότι η πλέον έγκυρη πηγή άντλησης βοήθειας για τις ιδιαιτερότητες κάθε προτύπου συγγραφής ακαδημαϊκής εργασίας αποτελούν οι βιβλιοθήκες των ακαδημαϊκών ιδρυμάτων και το εξειδικευμένο προσωπικό τους που μπορούν να καθοδηγήσουν κατάλληλα κάθε ενδιαφερόμενο.

4. Το εγχειρίδιο συγγραφής επιστημονικών εργασιών της APA

Το σύστημα APA, όπως και όλα τα συστήματα βιβλιογραφικής τεκμηρίωσης, διέπεται από ορισμένες αρχές και κανόνες που πρέπει να τηρούνται με συνέπεια κατά τη συγγραφή μιας επιστημονικής εργασίας. Πέρα από τις αρχές βιβλιογραφικής παράθεσης, το Σύστημα APA περιέχει και κανόνες συγγραφής μιας επιστημονικής εργασίας. Η αυστηρή τήρηση των κανόνων μορφοποίησης, η απλή δομή των προτάσεων κατά την αναφορά θεωρητικών και μεθοδολογικών λεπτομερειών και των αποτελεσμάτων της μελέτης βοηθούν στο να επιτευχθεί η μεγαλύτερη δυνατή σαφήνεια κατά την συγγραφή μιας εργασίας. Για παράδειγμα, όταν υιοθετείται το στυλ APA, σπάνια χρησιμοποιείται α' ενικό πρόσωπο (π.χ. "Μελέτησα το έργο του..."). Θα πρέπει να χρησιμοποιείται το γ' ενικό πρόσωπο (π.χ. "Η μελέτη έδειξε...") ή α' πληθυντικό εάν η εργασία συν-συγγράφεται με τουλάχιστον ένα ακόμα άτομο (π.χ. "Τα ευρήματά μας έδειξαν..."). Σε γενικές γραμμές, η λογική είναι ότι στο προσκήνιο τίθεται η έρευνα και όχι οι ερευνητές.

Επίσης, θα πρέπει να αποφεύγονται όροι/λέξεις όπως "απόδειξη/εις" καθότι μια σύμβαση της επιστημονικής προσέγγισης και γραφής είναι ότι καμία απολύτως μελέτη από μόνη της δεν επαρκεί προκειμένου να αποδειχθεί μια θεωρία ή υπόθεση. Αντίθετα, οι ερευνητές/μελετητές προσπαθούν να εντοπίσουν τα σημεία εκείνα στα οποία δείχνουν να συγκλίνουν τα ευρήματα ή τα στοιχεία που προκύπτουν από τις διάφορες μελέτες και έτσι αντί να χρησιμοποιούνται οι λέξεις "απόδειξη" ή "αποδείξεις", είθισται να χρησιμοποιούνται φράσεις όπως «Τα ευρήματα προτείνουν [ή δείχνουν] ...», «Υπάρχουν αυξανόμενες εμπειρικές ενδείξεις ότι», «Οι σχετικές έρευνες παρέχουν εμπειρική τεκμηρίωση για ...», «Τα αποτελέσματα της μελέτης φαίνεται να υποστηρίζουν την υπόθεση ότι...», «Αρκετές μελέτες δείχνουν [ή προτείνουν, ή υποστηρίζουν] ότι η ιδέα του...», «τα ευρήματα πολλών ερευνών φαίνεται να συμφωνούν όσον αφορά...» κτλ. Αυτές και πολλές άλλες προτάσεις συγγραφής επιστημονικών εργασιών μπορεί να βρει ο ενδιαφερόμενος αναγνώστης ανατρέχοντας στο περιεχόμενο της 7^{ης} έκδοσης του Publication Manual of the American Psychological Association που κυκλοφόρησε τον Οκτώβριο του 2019 και εκδόθηκε το 2020 (<https://apastyle.apa.org/products/publication-manual-7th-edition>). Θα πρέπει να σημειωθεί ότι τα στοιχεία αυτά αφορούν τη συγγραφή επιστημονικών κειμένων στην αγγλική γλώσσα και για δημοσίευση σε διεθνή περιοδικά ή για την υποβολή ακαδημαϊκών εργασιών σε πανεπιστημιακά ιδρύματα της αλλοδαπής. Δεν έχει υπάρξει μέχρι στιγμής κάποια επίσημη προσπάθεια προσαρμογής των κανόνων αυτών στην ελληνική γλώσσα. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η χρήση της άνω τελείας της αγγλικής γλώσσας, δηλ. του semicolon (;), η οποία χρησιμοποιείται για τον διαχωρισμό των πηγών εντός των ενδοκειμενικών παραπομπών, σύμφωνα με τους κανόνες του APA style. Στην ελληνική γλώσσα ωστόσο το σύμβολο του ερωτηματικού είναι το ίδιο με αυτό της άνω τελείας της αγγλικής γλώσσας με αποτέλεσμα να παρατηρείται πολλές φορές σε ελληνικά κείμενα η χρήση του

συμβόλου του ερωτηματικού για τον διαχωρισμό των πηγών εντός του κειμένου ενώ θα έπρεπε να χρησιμοποιηθεί η ελληνική άνω τελεία ή η τελεία (εφόσον υπάρχουν σχετικές οδηγίες).

Σε ότι αφορά τον τρόπο συγγραφής των ακαδημαϊκών εργασιών ισχύουν οι αρχές συγγραφής των επιστημονικών κειμένων όπως ότι η γλώσσα της επιστημονικής εργασίας θα πρέπει να είναι απλή και περιεκτική, χωρίς μεγάλες προτάσεις, ενώ ιδιαίτερο βάρος πρέπει να δίνεται στην επιχειρηματολογία και την επιστημονική τεκμηρίωση των εκτιθέμενων απόψεων και ισχυρισμών.

Όσον αφορά την παράθεση των πηγών, στις βασικές του γραμμές απαιτεί την αναφορά τους σε δύο σημεία: (α) στο σώμα της εργασίας με τη χρήση ενδοκειμενικών παρενθετικών παραπομπών της μορφής (Συγγραφέας, έτος έκδοσης) αναφέροντας σε ορισμένες περιπτώσεις τη σελίδα από όπου αντλήθηκε το απόσπασμα (είναι απαραίτητες όταν παρατίθενται αυτούσια αποσπάσματα από άλλη εργασία ή παραφράζονται κάποιες ιδέες), (β) στο τέλος της εργασίας με τη μορφή καταλόγου/λίστας «βιβλιογραφικών αναφορών» όπου παρατίθενται όλες οι πηγές που έχουν αναφερθεί ως παραπομπές στο σώμα της εργασίας σε αλφαβητική σειρά με βάση το αρχικό γράμμα του επωνύμου του συγγραφέα (ή, σε πολύ συγκεκριμένες περιπτώσεις, την πρώτη λέξη του τίτλου αν δεν υπάρχει συγγραφέας), χωρίς κανένα άλλο πρόσθετο τεχνικό στοιχείο όπως για παράδειγμα κουκίδες/bullets. Στις ενότητες που ακολουθούν παρουσιάζονται με συντομία ορισμένες μόνο από τις βασικές αρχές του συστήματος APA μόνο σε ότι αφορά την συγγραφή ενδοκειμενικών παραπομπών και βιβλιογραφικών αναφορών με σχετικά παραδείγματα ενώ συστήνεται ανεπιφύλακτα στον ενδιαφερόμενο αναγνώστη η μελέτη του πρωτότυπου εγχειριδίου (American Psychological Association, 2020).

5. Η 7^η έκδ. του APA Publication Manual. Οι βασικότερες αλλαγές από την 6^η έκδ.

Η 7^η έκδοση κυκλοφόρησε το 2020, δέκα χρόνια μετά την προηγούμενη εκδοχή της. Δεν υπάρχουν ιδιαίτερα πολλές αλλαγές στον τρόπο μορφοποίησης των παραπομπών και αναφορών, οπότε εάν γνωρίζετε ήδη ή επιχειρείτε να συγγράψετε σύμφωνα με τους κανόνες της 6^η έκδ. τότε η μετάβαση στην 7η έκδοση θα είναι ομαλή.

Οι βασικότερες αλλαγές αφορούν τροποποιήσεις, με στόχο την απλούστευση της παρατιθέμενης πληροφορίας, σε ορισμένα στοιχεία του τρόπου παράθεσης των βιβλιογραφικών παραπομπών (π.χ. αναφορά λιγότερων συγγραφέων) και αναφορών (π.χ. αφαίρεση του λεκτικού «Ανακτήθηκε από» [«retrieved from»] κατά την αναφορά των ιστοσελίδων), του τρόπου/ύφους γραφής, της διαμόρφωσης των πινάκων, και της μορφοποίησης των εργασιών (π.χ. αφαίρεση της επαναλαμβανόμενης κεφαλίδας [running header] στις φοιτητικές εργασίες). Επίσης, έχουν προστεθεί περισσότερες πληροφορίες/οδηγίες και παραδείγματα για την παράθεση των βιβλιογραφικών παραπομπών εντός του κειμένου, ιδιαίτερα για τις

διαδικτυακές πηγές, προκειμένου να καταστεί ευκολότερη και πιο σαφής η πληροφορία για κάθε πιθανή πηγή.

Ορισμένες από τις πλέον αξιολογούμενες αλλαγές όσον αφορά τις ενδοκειμενικές παραπομπές και βιβλιογραφικές αναφορές από την προηγούμενη έκδοση είναι οι ακόλουθες:

Αλλαγές μεταξύ της 6 ^{ης} και 7 ^{ης} έκδ.	Παραδείγματα	
	APA 6 ^η έκδ.	APA 7 ^η έκδ.
<p><u>Ενδοκειμενικές παραπομπές</u></p> <p>Για όλες τις πηγές με τρεις ή περισσότερους συγγραφείς η αναφορά τους περιορίζεται πλέον στην παράθεση του επωνύμου μόνο του πρώτου συγγραφέα συνοδευόμενο από την συντομογραφία "et al." (=et alia = και άλλοι) για τις ξενόγλωσσες πηγές ή "κ.συν." (= και συνεργάτες) ή "κ.ά." [= και άλλοι], στην περίπτωση συγγραφής εργασίας για την υποβολή της σε ελληνικό ίδρυμα, οργανισμό ή πρόγραμμα σπουδών <u>ήδη από την πρώτη παραπομπή στη συγκεκριμένη πηγή</u>.</p> <p>Στην προηγούμενη (6^η) έκδοσή, για πηγή έως και έξι συγγραφείς, εμφανίζονταν όλοι την πρώτη φορά και στη συνέχεια η παραπομπή περιοριζόταν στον πρώτο συγγραφέα και στη χρήση της συντομογραφίας [«κ.συν.» ή et al.].</p>	<p>Η Baillargeon και οι συνεργάτες της επινόησαν ένα τεστ μονιμότητας των αντικειμένων που διερευνά την τάση των βρεφών να κοιτάζουν επίμονα τα γεγονότα που παραβιάζουν τις προσδοκίες τους (Baillargeon, Wang, & Brueckner, 2004).</p>	<p>Η Baillargeon και οι συνεργάτες της επινόησαν ένα τεστ μονιμότητας των αντικειμένων που διερευνά την τάση των βρεφών να κοιτάζουν επίμονα τα γεγονότα που παραβιάζουν τις προσδοκίες τους (Baillargeon κ.συν., 2004).</p> <p>[Σε ξενόγλωσσα κείμενα θα ήταν (Baillargeon et al., 2004)]</p>
<p>Οι εξαιρέσεις αφορούν περιπτώσεις για την αποφυγή δημιουργίας ασάφειας (π.χ., εάν δύο άρθρα έχουν πρώτο συντάκτη/συγγραφέα με το ίδιο όνομα). Σε αυτές τις περιπτώσεις, απαριθμούνται όσα ονόματα χρειάζονται για να διαφοροποιηθούν οι πηγές, ακολουθούμενα από την συντομογραφία "et al." για τις ξενόγλωσσες πηγές ή "κ.συν." για τις ελληνικές.</p>		
<p><u>Βιβλιογραφικές αναφορές</u></p> <p>Για βιβλία ή παρόμοια μέσα δεν απαιτείται πλέον η αναφορά της τοποθεσίας έκδοσης/εκδότη (η πόλη, η πολιτεία [για τις ΗΠΑ] ή η χώρα στην οποία δημοσιεύτηκε το βιβλίο). Έτσι, αντί για "Oxford, UK:</p>	<p>Πετρογιάννης, Κ. (2003). <i>Η μελέτη της ανθρώπινης ανάπτυξης: Η οικοσυστημική προσέγγιση</i>. Αθήνα: Καστανιώτης.</p>	<p>Πετρογιάννης, Κ. (2003). <i>Η μελέτη της ανθρώπινης ανάπτυξης: Η οικοσυστημική προσέγγιση</i>. Καστανιώτης.</p>

<p>Oxford University Press” πλέον θα γράφεται “Oxford University Press”, αντί για “New York, NY: McGraw-Hill” πλέον θα γράφεται “McGraw-Hill”, αντί για “Αθήνα: Εκδότης” ή πλέον θα γράφεται μόνο ο “Εκδότης” (π.χ. αντί για “Ηράκλειο, Κρήτη: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης” πλέον θα γράφεται “Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης”). Πρόκειται για μια σημαντική αλλαγή από την 6^η έκδοση.</p>		
<p>Οι θέσεις των δικτυακών τόπων (URL=Uniform Resource Locator) ενσωματώνονται άμεσα στη βιβλιογραφική αναφορά χωρίς να προηγείται η ένδειξη “Retrieved from,…” (“Ανακτήθηκε από…” στην ελληνική), εκτός και αν απαιτείται ημερομηνία ανάκτησης.</p>	<p>Hatzichristou, Ch. (2020). <i>Re-connecting to the school - stories in the classroom</i>. Laboratory of School Psychology, National & Kapodistrian University of Athens. Ανακτήθηκε από http://www.centerschoolpsych.psych.uoa.gr/images/Re-ConnectingtotheSchool-inclass-activities.pdf</p>	<p>Hatzichristou, Ch. (2020). <i>Re-connecting to the school - stories in the classroom</i>. Laboratory of School Psychology, National & Kapodistrian University of Athens. http://www.centerschoolpsych.psych.uoa.gr/images/Re-ConnectingtotheSchool-inclass-activities.pdf</p>
	<p>Betts, J. (2020, July 18). <i>APA format and citations</i>. Retrieved from Bibliography.com: www.bibliography.com/apa/apa-format-and-citations/</p>	<p>Betts, J. (2020, July 18). <i>APA format and citations</i>. Bibliography.com. http://www.bibliography.com/apa/apa-format-and-citations/</p>
<p>Δεν χρειάζεται να συμπεριλάβετε μια ημερομηνία ανάκτησης για μια αναφορά, <u>εκτός</u> εάν προέρχεται από μια ιστοσελίδα που είναι εξ αρχής σχεδιασμένη προκειμένου να τροποποιείται δυναμικά και να υπόκειται σε συνεχείς αναθεωρήσεις και επικαιροποιήσεις περιεχόμενου (π.χ. καταχώριση λεξικού, προφίλ Twitter, σελίδα Facebook, χάρτης που δημιουργείται από το GoogleMaps κτλ.) ή περιέχει πληροφορίες που αλλάζουν με την πάροδο του χρόνου (ένας ιστότοπος που ενημερώνει πληροφορίες συχνά, όπως αυτός της ΕΛΣΤΑΤ).</p>		<p>Ελληνική Στατιστική Αρχή (2021, 30 Δεκ.). <i>Δελτίο Τύπου: Υπολογιζόμενος Πληθυσμός (1.1.2021) και Μεταναστευτικές Ροές της Χώρας (2020)</i>. Ανακτήθηκε στις 10/1/2022 από https://www.statistics.gr/documents/20181/0dab1fe7-e6ef-ee87-0abc-030a11b74d27</p> <p>[Σε ξενόγλωσσα κείμενα θα ήταν ... Retrieved January 10, 2022, from ...]</p>

<p>Σε περίπτωση έργου έως και 20 συγγραφείς παρατίθενται οι 19 πρώτοι συγγραφείς, τυχόν πρόσθετα ονόματα συγγραφέων αντικαθίστανται με την χρήση ομοιωματικών (...) ακολουθούμενο από το τελικό αναγραφόμενο όνομα συγγραφέα. Στην προηγούμενη εκδοχή, εμφανίζονταν μόνο έξι πριν παραλειφθούν οι υπόλοιποι συγγραφείς με την χρήση ομοιωματικών (...).</p>	<p>Pegion, K., Kirtman, B. P., Becker, E., Collins, D. C., Lajoie, E., Burgman, R., ... & Kim, H. (2019). The subseasonal experiment (SubX): A multimodel subseasonal prediction experiment. <i>Bulletin of the American Meteorological Society</i>, 100(10), 2043-2061.</p>	<p>Pegion, K., Kirtman, B. P., Becker, E., Collins, D. C., Lajoie, E., Burgman, R., Bell, R., DelSole, R., Min, D., Zhu, Y., Li, W., Sinsky, E., Guan, H., Gottschalck, J., Metzger, E. J., Barton, N. P., Achuthavarier, D., Marshak, J., Koster, R., . . . & Kim, H. (2019). The subseasonal experiment (SubX): A multimodel subseasonal prediction experiment. <i>Bulletin of the American Meteorological Society</i>, 100(10), 2043-2061. https://doi.org/10.1175/BAMS-D-18-0270.1</p>
	<p>Happell, B., Waks, S., Bocking, J., Horgan, A., Manning, F., Greaney, S., ... & Biering, P. (2019). 'There's more to a person than what's in front of you': Nursing students' experiences of consumer taught mental health education. <i>International Journal of Mental Health Nursing</i>, 28, 950-959.</p>	<p>Happell, B., Waks, S., Bocking, J., Horgan, A., Manning, F., Greaney, S., Goodwin, J., Scholz, B., van der Vaart, K.J., Allon, J., Granerud, A., Hals, E., Doody, R., Russell, S., Griffin, M., MacGabhann, L., Lahti, M., Ellilä, H., Pulli, J., ... Biering, P. (2019). 'There's more to a person than what's in front of you': Nursing students' experiences of consumer taught mental health education. <i>International Journal of Mental Health Nursing</i>, 2, 950-959. https://doi.org/10.1111/inm.12596</p>
<p>Η αναφορά του Ψηφιοποιημένου/Ψηφιακού Αναγνωριστικού Αντικειμένου (Digitized/Digital Object Identifier, DOI) μορφοποιείται ως τοποθεσία δικτυακού τύπου (URL). Έτσι, το DOI αναγράφεται πλέον ως υπερσύνδεσμος του doi.org (δηλαδή ξεκινώντας με "http:"</p>	<p>Δημάτης, Κ., & Βορριά, (2021). Σταθερότητα και αλλαγή των αναπαραστάσεων για τον δεσμό: η επίδραση της επιληψίας στην ποιότητα</p>	<p>Δημάτης, Κ., & Βορριά, (2021). Σταθερότητα και αλλαγή των αναπαραστάσεων για τον δεσμό: η επίδραση της επιληψίας στην ποιότητα</p>

<p>ή "Https:" → https://doi.org/xxx) αντί της προγενέστερης αναφοράς του προθέματος "DOI:".</p>	<p>του δεσμού τον πρώτο χρόνο μετά τη διάγνωση. <i>Ψυχολογία</i>, 26(1), 1-12. DOI:https://doi.org/10.12681/psy_hps.26230</p>	<p>του δεσμού τον πρώτο χρόνο μετά τη διάγνωση. <i>Ψυχολογία</i>, 26(1), 1-12. https://doi.org/10.12681/psy_hps.26230</p>
<p>Όταν ένα DOI ή ένα URL είναι μακροσκελές ή περίπλοκο, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε ένα short DOI ή ένα σύντομο URL εάν είναι επιθυμητό. Χρησιμοποιήστε την υπηρεσία short DOI που παρέχεται από το International DOI Foundation (http://shortdoi.org/). Κάντε επικόλληση του αρχικού DOI και η υπηρεσία θα δημιουργήσει ένα νέο συντομότερο DOI.</p>		
<p>Για τα ηλεκτρονικά βιβλία (Ebooks) δεν χρειάζεται πλέον η αναφορά του τύπου τους, του format, της πλατφόρμας, ή της συσκευής (π.χ. PDF, Kindle κτλ.)</p>	<p>Siegel, D.J., & Payne-Bryson, T. (2011). <i>The Whole-Brain Child: 12 Revolutionary Strategies to Nurture Your Child's Developing Mind</i> [Kindle Version]. Ανακτήθηκε από: https://www.amazon.com/Whole-Brain-Child-Revolutionary-Strategies-Developing-ebook/dp/B004J4X32U/ref=sr_1_7?keywords=developmental+psychology&qid=1641045758&s=digital-text&sr=1-7</p>	<p>Siegel, D.J., & Payne-Bryson, T. (2011). <i>The Whole-Brain Child: 12 Revolutionary Strategies to Nurture Your Child's Developing Mind</i>. https://www.amazon.com/Whole-Brain-Child-Revolutionary-Strategies-Developing-ebook/dp/B004J4X32U/ref=sr_1_7?keywords=developmental+psychology&qid=1641045758&s=digital-text&sr=1-7</p>
<p>Τέλος, ένας αριθμός άλλων αλλαγών σε σχέση με την 6^η έκδ. αφορούν το ύψος γραφής, τη μορφοποίηση των εργασιών κ.ά. (π.χ. συγκεκριμένες γραμματοσειρές σε συνδυασμό με συγκεκριμένο μέγεθος)</p>		<p>11-point Calibri 11-point Arial 12-point Times New Roman 11-point Georgia</p>

6. Ενδοκειμενικές παραπομπές

Κατά τη συγγραφή μιας εργασίας θα πρέπει να αναφέρετε όλες τις πηγές που επηρέασαν άμεσα την εργασία σας. Συνήθως χρειάζεται να παραπέμπετε κάνοντας χρήση άμεσων παραθεμάτων/δάνειων αποσπασμάτων, πληροφοριών και ιδεών κάποιου άλλου ή που δεν αποτελούν κοινή γνώση ή δεν αναφέρονται συχνά, οποιουδήποτε υλικού έχετε δανειστεί από κάποια πηγή προκειμένου να ολοκληρώσετε τη μελέτη σας και το οποίο αν δεν αναφερθεί θα θεωρείται προσωπική σας συμβολή, ή και παραφράζοντας (paraphrasing) και συνοψίζοντας ή αποδίδοντας συνοπτικά/περιληπτικά (summarizing) το νόημα ιδεών ή πληροφοριών που έχετε αντλήσει από μία πηγή, παρέχοντας έτσι τη δυνατότητα στον αναγνώστη να ανατρέξει για την εξακρίβωσή τους, την παραβολή τους με άλλα ή για περισσότερες πληροφορίες.

Οι περισσότερες παραπομπές συνήθως προέρχονται από βιβλία και περιοδικά. Υπάρχουν διάφοροι τρόποι με τους οποίους μπορείτε να δομήσετε τις προτάσεις σας, και ίσως να θέλετε να συμπεριλάβετε το επώνυμο του συγγραφέα (ή των συγγραφέων) στην ίδια την πρόταση. Στις παραπομπές εντός του κειμένου (in text citations) απαιτείται να παρατίθενται (1) το επώνυμο του/των συγγραφέα/ων, (2) η χρονολογία (έτος) δημοσίευσης του έργου του/ς, και κατά περίπτωση, (3) η/οι σελίδα/δες κάθε φορά που παρατίθεται αυτούσιο κάποιο δάνειο απόσπασμα από την πηγή. Οι πληροφορίες αυτές επαναλαμβάνονται κάθε φορά που η συγκεκριμένη πηγή χρησιμοποιείται μέσα στο κείμενο.

Ο χρόνος δημοσίευσης της πηγής σημειώνεται σχεδόν πάντα μέσα σε παρένθεση, ενώ το επώνυμο του/των συγγραφέα/συγγραφέων, ανάλογα με τις ανάγκες της επιχειρηματολογίας και της δομής/ανάπτυξης του κειμένου, μπορεί να εμφανίζεται

(α) είτε εντός της παρένθεσης και προσδιορίζεται ως *παραπομπή παρενθετικού τύπου* ή *παρενθετική παραπομπή* (parenthetical citation) [...κείμενο... (επώνυμο συγγραφέα/έων, έτος δημοσίευσης)...]

(β) είτε εκτός της παρένθεσης και προσδιορίζεται ως *παραπομπή περιγραφικού/αφηγηματικού τύπου* ή *περιγραφική/αφηγηματική παραπομπή* (narrative citation), ως τμήμα της κειμενικής πληροφορίας [...κείμενο.... επώνυμο συγγραφέα/έων (έτος δημοσίευσης)...].

Επίσης, υπάρχουν τρεις επιλογές για τη συγγραφή των παραπομπών σε σχέση με το κείμενο που συντάσσετε:

α. *Παραπομπές οι οποίες εστιάζονται στη ιδέα/πληροφορία.* Το επώνυμο του συγγραφέα (ή συγγραφέων) και η χρονολογία (έτος) δημοσίευσης της πηγής γράφονται εντός παρένθεσης μέσα στην πρόταση ή στο τέλος της πρότασης που περιλαμβάνει την απόδοση της ιδέας ή πληροφορίας που χρησιμοποιείται.

Παράδειγμα:

Τα νεογέννητα φαίνεται ότι διαθέτουν της, ή σχεδόν της, της φυσιολογικές προϋποθέσεις για να βλέπουν χρώματα αλλά οι ψυχολόγοι διαφωνούν ως της το ποια χρώματα μπορούν να αντιληφθούν (Bornstein, 1976· Teller & Bornstein, 1987· Werner & Wooten, 1979).³

β. *Παραπομπές που εστιάζονται στον ερευνητή.* Το επώνυμο του/της/των συγγραφέα/συγγραφέων γράφεται εκτός της παρένθεσης ενώ το έτος δημοσίευσης της πηγής αναγράφεται εντός της παρένθεσης.

Παραδείγματα:

Οι μελέτες του Haith (1980) έδειξαν της ότι τα νεογέννητα παρουσιάζουν μια πρώιμη μορφή εξωγενούς ανίχνευσης...

Σε μια διαχρονική μελέτη, ο Bronson (1994) βρήκε ότι η αναπτυξιακή αλλαγή ήταν τόσο έντονη ώστε «στην ηλικία των 3 μηνών τα βρέφη έμοιαζαν να είναι τελείως διαφορετικοί οργανισμοί, τουλάχιστον ως της τα χαρακτηριστικά ανίχνευσης» (σ. 1260).

Σημείωση: Όταν παρατίθεται αυτούσιο απόσπασμα από μια πηγή θα πρέπει να αναφέρεται και η σελίδα ή οι σελίδες (σ.) [στην αγγλική «p.» για μία σελίδα ή «pp.» για περισσότερες σελίδες] από όπου το συγκεκριμένο απόσπασμα αντλήθηκε. Δεν απαιτείται αναφορά της σελίδας όταν η πληροφορία/ιδέα μιας πηγής παρατίθεται περιληπτικά ή παρουσιάζεται παραφρασμένη.

γ. *Παραπομπές που εστιάζονται στην χρονολογία.* Τόσο το επώνυμο του συγγραφέα (ή συγγραφέων) όσο και το έτος δημοσίευσης της πηγής ενσωματώνονται στην πρόταση χωρίς τη χρήση παρένθεσης.

Παράδειγμα:

Το 1927 ο Ρανιον αναφέρει ότι μετά από μερικές εμπειρίες ακούσματος ενός ήχου, αμέσως πριν από την παρουσίαση του φαγητού, ένας σκύλος θα αρχίσει να σιελορροεί ανταποκρινόμενος στον ήχο, προτού ακόμη παρουσιαστεί το φαγητό.

³Προσέξτε ότι: (α) η τελεία (.) της πρότασης μπαίνει μετά την παρένθεση της βιβλιογραφικής παραπομπής και ποτέ πριν από αυτή [έχει διαπιστωθεί ότι αποτελεί ένα από τα συχνά λάθη των φοιτητικών εργασιών], (β) η άνω τελεία (') είναι το σημείο στίξης που χρησιμοποιείται για τον διαχωρισμό των πηγών στις περιπτώσεις που παρατίθενται δύο ή περισσότερες πηγές εντός της παρένθεσης.

Τέλος, θα πρέπει να δοθεί προσοχή στη σύνταξη του κειμένου ώστε να είναι σαφές στην πρόταση ή στην παράγραφο ποιο υλικό/πληροφορία έχει προέλθει από ποια πηγή.

Παράδειγμα:

Η έρευνα των Meltzoff και Moore (1977, 1989, 1994) στάθηκε αφετηρία για πολλές ακόμη μελέτες. Η Field και οι συνεργάτες της (1982) παρουσίασαν αποτελέσματα που ενισχύουν τους ισχυρισμούς των Meltzoff και Moore, χρησιμοποιώντας κάπως διαφορετικές διαδικασίες και αντιδράσεις. Ωστόσο, δεν μπόρεσαν όλοι όσοι προσπάθησαν να επαναλάβουν το πείραμα των Meltzoff και Moore (Anisfeld, 1991) να σημειώσουν επιτυχία.

6.1. Οδηγίες μορφοποίησης και παραδείγματα συγγραφής παραπομπών

6.1.1. Παραπέμποντας σε μια πηγή αρκετές φορές στην ίδια παράγραφο

Ορισμένες φορές μπορεί να θέλετε να χρησιμοποιήσετε μια συγκεκριμένη πηγή πολλές φορές κατά την ανάπτυξη μιας παραγράφου. Το να γράφετε την ίδια παραπομπή μετά από κάθε πρόταση που προέρχεται από αυτή την πηγή θα δημιουργούσε μια αρνητική εικόνα και θα ήταν σε βάρος της νοηματικής συνοχής του κειμένου σας, ωστόσο, το να μην αναφέρετε τις πηγές σας για την σχετική τεκμηρίωση των επιχειρημάτων σας εγκυμονεί κινδύνους λογοκλοπής.

Καλή πρακτική: Μπορείτε να εισάγετε την πηγή στην αρχή της παραγράφου, με την αναφορά τον συγγραφέα ως μέρος της πρότασης και όχι σε παρένθεση.

Παράδειγμα:

..... Ο Bryman (2016, σ. 100) περιγράφει διάφορες πτυχές της διαδικασίας συλλογής δεδομένων....

Για το υπόλοιπο της παραγράφου, μπορείτε να επικαλείστε τον συγγραφέα (με το όνομα του ή με μια αντωνυμία) όταν αναπτύσσετε τις ιδέες του.

Παράδειγμα:

... Ο Bryman (2016) επισημαίνει ότι η συνάφεια και ο αριθμός των ερωτήσεων μπορούν να επηρεάσουν τα ποσοστά συμμετοχής. Αυτός διαπίστωσε επίσης ότι...

Εφόσον είναι σαφές στον αναγνώστη ότι όλες οι ιδέες προέρχονται από την ίδια πηγή, δεν υπάρχει κίνδυνος λογοκλοπής και η παράγραφος ρέει ομαλά.

Κακή πρακτική: Αποφεύγετε να χρησιμοποιείτε πολλές δηλώσεις ή ιδέες από μία πηγή σε όλη την παράγραφο και να χρησιμοποιείτε μία παραπομπή στο τέλος της παραγράφου για να "καλύψετε" όλες τις πληροφορίες μέσα σε αυτήν. Εάν χρησιμοποιείται μόνο μία παραπομπή στο τέλος, φαίνεται ότι μόνο η τελευταία πρόταση προέρχεται από τη συγκεκριμένη πηγή και οι υπόλοιπες πληροφορίες είναι ιδέες του συγγραφέα, και αυτό υποδεικνύει λογοκλοπή. Μια παραπομπή καλύπτει μόνο την πρόταση (ή, στην περίπτωση του αποσπάσματος αυτούσιων παραθεμάτων που είναι μεγαλύτερα από 40 λέξεις) που αποτελεί μέρος της. **Μια παραπομπή στο τέλος μιας παραγράφου ΔΕΝ καλύπτει ολόκληρη την παράγραφο.**

Σημειώστε ότι αν βάλετε το όνομα του συγγραφέα σε παρένθεση αργότερα στην παράγραφο (για παράδειγμα, αν συμπεριλάβετε ένα αυτούσιο απόσπασμα από την εν λόγω πηγή) θα πρέπει πάντα να αναφέρετε το έτος δημοσίευσης στην παρένθεση.

6.1.2. Παράθεση αποσπάσματος από έργο άλλου συγγραφέα

Όταν το απόσπασμα έχει έκταση μικρότερη των 40 λέξεων, το παραθέτουμε σε εισαγωγικά και αποτελεί μέρος της πρότασης στην οποία εντάσσεται. Η τελεία της πρότασης μπαίνει μετά από την παρένθεση που αναφέρεται ο αριθμός της σελίδας απ' όπου προέρχεται το απόσπασμα.

Παραδείγματα:

Σε τελική ανάλυση, η ίδια η φύση αυτών των ασυμφωνιών ταυτίζεται με αυτό που έχουν υποστηρίξει οι Howes και Stewart (1987): «Η ανάπτυξη των παιδιών ως αποτέλεσμα της καθημερινής φροντίδας δεν μπορεί να μελετηθεί χωρίς να εξετάσουμε την επιρροή του οικογενειακού περιβάλλοντος» (σελ. 429).

Οι Taylor και Harter (1997) υποστηρίζουν ότι «η μεταφορική γλώσσα αρχίζει να αναπτύσσεται από τη νηπιακή ηλικία» (σ. 188).

Εναλλακτικά

Έχει υποστηριχθεί ότι «η μεταφορική γλώσσα αρχίζει να αναπτύσσεται από τη νηπιακή ηλικία» (Taylor & Harter, 1997, σ. 188).

6.1.3. Παράθεση μακροσκελούς αποσπάσματος από έργο άλλου συγγραφέα

Στην περίπτωση που το δάνειο απόσπασμα είναι μεγαλύτερο των 40 λέξεων (block quote), παραθέστε το χωρίς εισαγωγικά σε ξεχωριστή παράγραφο με εσοχή παραγράφου (πέντε χτυπήματα από το αριστερό περιθώριο).

Σημείωση: σε αυτές τις περιπτώσεις η τελεία μπαίνει στο τέλος του κειμένου και όχι μετά από τη σελίδα.

Παράδειγμα:

Οι Cole και Cole (2001) υποστηρίζουν ότι:

Από τη γέννηση και μετά, τα κλάματα και τα ψελλίσματα των βρεφών εκφράζουν τη συναισθηματική τους κατάσταση. Κάποια στιγμή, συνήθως γύρω στον 11^ο ή 12^ο μήνα, τα βρέφη ανακαλύπτουν ότι οι ακολουθίες των ήχων που δημιουργούν μπορεί να τραβήξουν την προσοχή και να εξασφαλίσουν τη βοήθεια των ενηλίκων. (σ. 57)

6.1.4. Παραπομπή σε πηγή η οποία δεν έχει σελίδες

Στην περίπτωση που χρειαστεί να παραθέσετε στο κείμενό σας απόσπασμα έργου άλλου συγγραφέα, αλλά δεν έχετε στη διάθεσή σας (δεν εμφανίζεται) ο αριθμός σελίδων εντός των οποίων αναπτύσσεται η εργασία (π.χ., απόσπασμα έργου το οποίο είναι δημοσιευμένο στο διαδίκτυο υπό τη μορφή www...), χρησιμοποιείστε τον αριθμό της παραγράφου (παρα.) αντί του αριθμού της σελίδας. Εναλλακτικά, παραθέστε τον τίτλο της ενότητας και τον αριθμό της παραγράφου όπου βρίσκεται το απόσπασμα. Είναι αποδεκτό να χρησιμοποιήσετε οποιαδήποτε προσέγγιση θα βοηθήσει τον αναγνώστη σας να εντοπίσει την πληροφορία πιο εύκολα.

Παράδειγμα:

«Ο Vygotsky σημείωνε πως ο Piaget δεν ξέφυγε από την ‘παλιά’ προσέγγιση της παιδικής ανάπτυξης, μέσα δηλαδή από το πρίσμα των βιολογικών διαδικασιών, γι’ αυτό και δεν είχε την αντικειμενική δυνατότητα μιας σωστής κατανόησης της παιδικής ανάπτυξης» (Βήχας, 2011, παρα. 3).

6.1.5. Διαδικτυακές πηγές

Στόχος μιας παραπομπής για μια ηλεκτρονική πηγή είναι να αναφερθεί ο συγγραφέας/συντάκτης/δημιουργός καθώς και για να μπορέσει ο αναγνώστης να εντοπίσει το υλικό. Για να επιτευχθεί αυτό θα πρέπει να τηρηθούν τα ακόλουθα:

- Αναζητάτε τα εξής στοιχεία: "ποιος" (συγγραφέας), "πότε" (ημερομηνία) και "τι" (τίτλος). Στις διαδικτυακές πηγές δεν υπάρχει μια τυποποιημένη και σταθερή διαδικασία για το που ακριβώς θα βρίσκονται τα συγκεκριμένα στοιχεία προκειμένου να εντοπίσετε αυτές τις πληροφορίες.
- Για το στοιχείο του "που" (τόπος/θέση), μπορείτε να κατευθύνετε τους αναγνώστες όσο το δυνατόν πλησιέστερα στις πληροφορίες που παρατίθενται

χρησιμοποιώντας τη ηλεκτρονική/διαδικτυακή διεύθυνση URL για την ακριβή (ιστο)σελίδα.

- Η διαδικτυακή διεύθυνση URL αντικαθιστά το όνομα του εκδότη που συνήθως παρέχεται για αναφορές κειμένου. Για δικτυακούς τόπους όπου οι πληροφορίες ενδέχεται να ενημερώνονται τακτικά, συμπεριλάβετε επίσης μια δήλωση ανάκτησης, με ημερομηνία (π.χ. Ανακτήθηκε στις 20/10/2021 από <https://guides.library.uq.edu.au/referencing/apa7/indirect-cite#s-lg-box-21144001>)
- Εάν η πηγή αναθεωρείται τακτικά, θα πρέπει να χρησιμοποιείται η ημερομηνία της πιο πρόσφατης ενημέρωσης.
- Για πηγές που δεν παρέχουν αριθμούς σελίδων, χρησιμοποιήστε τον αριθμό παραγράφου, αν είναι δυνατόν, με τη συντομογραφία "para" να προηγείται. (π.χ. Broome & Davies, 1999, παρ. 5).

6.2. Παραδείγματα παραπομπών κατά περίπτωση

6.2.1. Παραπομπή σε πηγή με έναν ή δύο συγγραφείς/φείς

Τύπος παραπομπής	Τι πρέπει να κάνετε	Παράδειγμα
<p>Για όλες τις παραπομπές</p>	<p>Όταν η αναφορά στους συγγραφείς της πηγής δεν εντάσσεται στην κανονική δομή της πρότασης τότε, τόσο το επώνυμο των συγγραφέων όσο και ο χρόνος έκδοσης/δημοσίευσης, αναγράφονται μέσα σε παρένθεση και χωρίζονται από ένα κόμμα (,).</p> <p>Όταν τα επώνυμα των συγγραφέων αποτελούν λειτουργικό τμήμα της δομής μιας πρότασης, τότε η χρονολογία (έτος) έκδοσης εμφανίζεται σε παρένθεση αμέσως μετά το επώνυμο των συγγραφέων.</p>	<p><i>Παρενθετική παραπομπή:</i></p> <p>Πολλοί κατέχουν γνώσεις σε πλήθος θεμάτων, αλλά σπάνια έχουν την ευκαιρία να εκμεταλλευτούν τις γνώσεις αυτές (Conner, 2004).</p> <p>Σε μια πρόσφατη μελέτη διαπιστώθηκε ότι ο χρόνος αντίδρασης των ατόμων... (Rogers, 1994).</p> <p>Ή</p> <p>Σε μια πρόσφατη μελέτη (Rogers, 1994), διαπιστώθηκε ότι ο χρόνος αντίδρασης των ατόμων...</p> <p><i>Περιγραφική/αφηγηματική παραπομπή:</i></p> <p>Ο Conner (2004) πρότεινε ότι πολλοί άνθρωποι κατέχουν γνώσεις για ένα πλήθος θεμάτων, αλλά σπάνια έχουν την ευκαιρία να επωφεληθούν από αυτές τις γνώσεις.</p> <p>Οι Wirth και Mitchell (1994) διαπίστωσαν πως υπήρχε μείωση...</p> <p>Ο Rogers (1994) σύγκρινε το χρόνο αντίδρασης των συμμετεχόντων ως προς...</p> <p>Σύμφωνα με τον Παπαδόπουλο (1998) τα βρέφη...</p>

<p>Πηγή με έναν ή δύο συγγραφείς</p>	<p>Στην περίπτωση που μια πηγή έχει έναν ή δύο συγγραφείς, το επώνυμό τους αναφέρεται κάθε φορά που η συγκεκριμένη πηγή χρησιμοποιείται μέσα στο κείμενο. Το επώνυμο των συγγραφέων συνδέεται με το «και» εκτός παρένθεσης (ή το «&» [ampersand] εντός της παρένθεσης).</p>	<p><i>Παρενθετική παραπομπή:</i></p> <p>... (Carter & Dunbar-Odom, 2009) ...</p> <p>... όπως έχει καταδειχθεί από την σχετική έρευνα (Leiter & Maslach, 1998)...</p> <p>Σύμφωνα με μία προηγούμενη έρευνα (Ανδρέου & Βασιλείου, 1996), η εκπαιδευτική διαδικασία...</p> <p><i>Περιγραφική/αφηγηματική παραπομπή:</i></p> <p>Σύμφωνα με τους Carter και Dunbar-Odom (2009)...</p> <p>...όπως έχουν δείξει με την έρευνά τους οι Leiter και Maslach (1998)...</p> <p>Οι Ανδρέου και Βασιλείου (1996) υποστηρίζουν ότι η εκπαιδευτική διαδικασία...</p>
<p>Συγγραφείς με το ίδιο επώνυμο</p>	<p>(α) Όταν πολλαπλές πηγές έχουν τον ίδιο συγγραφέα (ή συγγραφείς) και έτος δημοσίευσης, τότε πρέπει να συμπεριλάβετε ένα πεζό γράμμα (a, b, c, κτλ. ή α, β, γ κτλ. για εργασίες στην ελληνική γλώσσα) μετά το έτος. Ο συνδυασμός έτους και γράμματος χρησιμοποιείται τόσο στην παραπομπή στο κείμενο όσο και στην καταχώριση του καταλόγου βιβλιογραφικών αναφορών.</p>	<p><i>Παρενθετική παραπομπή:</i></p> <p>...(Judge & Kammeyer-Mueller, 2012a,b) ...</p> <p><i>Περιγραφική/αφηγηματική παραπομπή:</i></p> <p>Οι Judge και Kammeyer-Mueller (2012a,b) ...</p>
	<p>(β) Όταν θέλουμε να παραπέμψουμε μέσα στο κείμενό μας σε δύο συγγραφείς που έχουν το ίδιο επώνυμο αλλά διαφορετικά αρχικό γράμμα ονόματος, τότε δίνουμε και τα αρχικά τους, ώστε να μπορέσει ο αναγνώστης να τους ξεχωρίσει, ακόμα κι</p>	<p><i>Παρενθετική παραπομπή:</i></p> <p>...(Μπριασούλη Α., 1999; Μπριασούλη Λ., 2001)</p> <p>... (Αλεξάνδρου Β. , 2000 Αλεξάνδρου Κ. Λ., 1986)...</p>

	<p>αν το έτος δημοσίευσης διαφέρει. Τα αρχικά βοηθούν στην αποφυγή σύγχυσης μέσα στο κείμενο και βοηθούν τους αναγνώστες να εντοπίσουν τη σωστή εγγραφή στον κατάλογο βιβλιογραφικών αναφορών.</p>	<p><i>Περιγραφική/αφηγηματική παραπομπή:</i></p> <p>...όπως διαπίστωσαν και οι Λ. Μπριασούλη (2001) και Α. Μπριασούλη (1999)...</p> <p>Οι Μ. Αλεξάνδρου (1986) και η Β. Αλεξάνδρου (2000) βρήκαν ότι...</p>
	<p>(γ) Όταν θέλουμε να παραπέμφουμε μέσα στο κείμενό μας σε δύο συγγραφείς που έχουν ίδιο επώνυμο και αρχικό γράμμα ονόματος, τότε γράφουμε όνομα και επώνυμο, ώστε να μπορέσει ο αναγνώστης να τους ξεχωρίσει, ακόμα κι αν το έτος δημοσίευσης διαφέρει.</p>	<p><i>Παρενθετική παραπομπή:</i></p> <p>...(Παπαδοπούλου Βάσω, 2020· Παπαδοπούλου Βίκυ, 2015)...</p> <p><i>Περιγραφική/αφηγηματική παραπομπή:</i></p> <p>Η Βάσω Παπαδοπούλου (2020) και η Βίκυ Παπαδοπούλου (2015) κατέληξαν στις ίδιες διαπιστώσεις</p>

6.2.2. Παραπομπή σε πηγή με τρεις ή περισσότερους συγγραφείς

Όπως ήδη αναφέρθηκε, η συγκεκριμένη περίπτωση αποτελεί μια από τις βασικότερες αλλαγές της 7^{ης} έκδ. Η παραπομπή περιορίζεται πλέον στην παράθεση του επωνύμου μόνο του πρώτου συγγραφέα συνοδευόμενο από την συντομογραφία “et al.” (=et alia = και άλλοι) για τις ξενόγλωσσες πηγές ή “κ.συν.” (= και συνεργάτες) ή “κ.ά.” (= και άλλοι), ανάλογα με τις οδηγίες του εκάστοτε ιδρύματος, οργανισμού ή προγράμματος σπουδών που θα υποβληθεί η εργασία για τις ελληνικές, **ήδη από την πρώτη παραπομπή στη συγκεκριμένη πηγή.**

Τύπος παραπομπής	Τι πρέπει να κάνετε	Παράδειγμα
<p>Πηγή με τρεις και περισσότερους συγγραφείς</p> <p><i>ΠΡΟΣΟΧΗ: αφορά μια από τις σημαντικότερες αλλαγές από την 6^η έκδ. (βλ. παραπάνω)</i></p>	<p>Ήδη από την πρώτη φορά που θα γίνει παραπομπή στην συγκεκριμένη πηγή μέσα στο κείμενο, θα πρέπει να γραφεί το επώνυμο του πρώτου συγγραφέα και η συντομογραφία «κ. συν.» (= και συνεργάτες) ενώ στις ξενόγλωσσες δημοσιεύσεις</p>	<p><i>Παρενθετική παραπομπή:</i></p> <p>...(Taylor et al., 2009)...</p> <p>Επίσης διαπιστώθηκαν σημαντικές διαφορές και ως προς την ηλικία (Πετρόχειλου κ.συν., 1985).</p>

	<p>συναντάται ως «et al.» [λατ. et alii = και άλλοι (συνεργάτες)].</p>	<p><i>Περιγραφική/αφηγηματική παραπομπή:</i></p> <p>Σύμφωνα με την Πετρόχειλου κ.συν. (1985) δεν μπορεί να υπάρχουν...</p>
--	--	--

6.2.3. Παραπομπή σε πηγή χωρίς την αναφορά συγγραφέα

Τύπος παραπομπής	Τι πρέπει να κάνετε	Παράδειγμα
<p>Μια πηγή χωρίς συγγραφέα</p>	<p>Χρησιμοποιείτε τις δυο-τρεις πρώτες λέξεις του τίτλου (παραλείποντας τα άρθρα)—σε «εισαγωγικά» εάν πρόκειται για άρθρο ή κεφάλαιο σε συλλογικό έργο ή ιστοσελίδα, και σε πλάγια γραφή για αυτοτελές έργο όπως βιβλίο, περιοδικό, τεχνική αναφορά (με κεφαλαίο το πρώτο γράμμα κάθε λέξης).</p>	<p>...(Research initiatives, n.d.)...</p> <p>...(Sleep Medicine, 2001)...</p> <p>...on climate change ("Climate and Weather," 1997)...</p> <p>...Guide to Agricultural Meteorological Practices (1981)...</p> <p>...(Ερευνητικές μελέτες, 1978)...</p> <p>...Παραδοσιακοί χοροί (χ.η.)...</p>

6.2.4. Πολλαπλές πηγές σε παρενθετική παραπομπή

Τύπος παραπομπής	Τι πρέπει να κάνετε	Παράδειγμα
<p>Δύο ή περισσότερες πηγές στην ίδια παρένθεση</p>	<p>Οι παραπομπές παρατίθενται σε αλφαβητική σειρά με βάση το αρχικό γράμμα του επώνυμου του πρώτου συγγραφέα κάθε πηγής. Οι πηγές χωρίζονται μεταξύ τους, στα μεν ξενόγλωσσα κείμενα με άνω τελεία (semicolon «;») και στα ελληνικά χρησιμοποιείται τελεία ή άνω τελεία, ανάλογα με τις οδηγίες που δίνονται κάθε φορά.</p>	<p>Από την επισκόπηση της σχετικής βιβλιογραφίας διαπιστώθηκε η ύπαρξη σημαντικών διαφορών ως προς το φύλο (Gartner κ.συν., 1991· Koenig, 1990· Levin & Vanderpool, 1991· Maton & Pargament, 1987· Paloma & Pendleton, 1991· Payne κ.συν., 1991).</p> <p>Πολλοί ερευνητές υποστηρίζουν ότι το άγχος επιδρά αρνητικά στην επίδοση (π.χ. Adams & Cole, 1998· Child, 1976· Παπαδόπουλος, 1999· Thomson, 2020· Young κ.συν., 1999).</p>

<p>Δύο ή περισσότερες πηγές από τον ίδιο συγγραφέα (ή συγγραφείς)</p>	<p>Δεν επαναλαμβάνεται το επώνυμο του συγγραφέα (ή συγγραφέων) και προηγείται στη σειρά παράθεσης η παλαιότερη δημοσίευση.</p>	<p>...(Alibali, 1999, 2015). ...(Μασούτη & Κύρκος, 1990, 2001)...</p>
<p>Παραπομπή σε δευτερογενή πηγή</p>	<p>Όταν θέλουμε να παραπέμψουμε σε μια πηγή που δεν έχουμε διαβάσει, αλλά αυτή περιέχεται σε κάποιο κείμενο που έχουμε μελετήσει, τότε χρησιμοποιούμε τη συντομογραφία «όπ. ανάφ.» (= όπως αναφέρεται στο), στα ξενόγλωσσα κείμενα συναντάται ως «as cited in...».</p> <p>Στο τμήμα των Βιβλιογραφικών Αναφορών παραθέτουμε τα στοιχεία της πηγής που έχουμε μελετήσει (δευτερογενής αναφορά).</p> <p><u>Προσοχή:</u> Χρησιμοποιήστε τις δευτερογενείς αναφορές με φειδώ στο κείμενό σας. Προσπαθήστε να εντοπίσετε και να μελετήσετε την αρχική πηγή, όπου και όποτε αυτό είναι εφικτό.</p>	<p>Racial injustice is one of the ecological risk factors for child psychopathology, according to Coie et al. (2010, as cited in Greenbert et al., 2017).</p> <p>Η αδικία εξαιτίας της φυλετικής ταυτότητας αποτελεί ένα σημαντικό παράγοντα κινδύνου στην παιδική ψυχοπαθολογία, σύμφωνα με τους Coie et al. (2010, όπ.αναφ. στο Greenbert κ.συν., 2017).</p> <p><u>Σημείωση:</u> Για το παραπάνω παράδειγμα, στις βιβλιογραφικές αναφορές παραθέτουμε τα στοιχεία της εργασίας των Greenbert κ.συν..</p> <p>Ο Kleinman (1981, όπ. αναφ. στην Cunningham-Burley, 1990), υποστήριξε πως η “ασθένεια” προσδιορίζεται κατ’ αρχάς στο κοινωνικό πεδίο.</p> <p><u>Σημείωση:</u> Στο παραπάνω παράδειγμα αναφέρουμε τα στοιχεία της εργασίας της Cunningham-Burley.</p>

6.2.5. Παραπομπή σε Προσωπική Επικοινωνία

Τύπος παραπομπής	Τι πρέπει να κάνετε	Παράδειγμα
<p>Η παραπομπή σε «Προσωπική επικοινωνία» μπορεί να αφορά επιστολές, υπομνήματα, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, προσωπικές συνεντεύξεις, τηλεφωνικές συνομιλίες και άλλα συναφή. Ωστόσο, για να χρησιμοποιήσετε ένα απόσπασμα από</p>	<p>Επειδή οι προσωπικές επικοινωνίες είναι μη ανακτήσιμα δεδομένα, δεν περιλαμβάνονται στον κατάλογο των βιβλιογραφικών αναφορών. Μπορείτε να επικαλεστείτε την πηγή σας μόνο στο κείμενο. Μπορείτε να αναφέρετε το αρχικό γράμμα του ονόματος και το επώνυμο του ατόμου για το</p>	<p>Όπως υποστηρίζει ο Ν. Μακρής (Προσωπική επικοινωνία, 8 Αυγούστου 2019) Ή ...(T. Nguyen, Προσωπική επικοινωνία, 24 Φεβρουαρίου 2020)...</p>

κάποιο άτομο πρέπει να λάβετε την άδειά του και να κρατήσετε σημειώσεις της συνέντευξης ή της τηλεφωνικής επικοινωνίας. Δεν μπορείτε να παραθέσετε απόσπασμα εν αγνοία του και χωρίς την άδειά του.

οποίο επικαλείστε την «Προσωπική επικοινωνία» και δίνετε την ακριβέστερη ημερομηνία.

7. Βιβλιογραφικές αναφορές

Τις πηγές που ο συγγραφέας χρησιμοποιεί και παραθέτει μέσα στο κείμενο της εργασίας θα πρέπει επίσης να τις καταγράψει στο τέλος του κειμένου υπό τη μορφή πίνακα/καταλόγου βιβλιογραφικών αναφορών με βάση συγκεκριμένους κανόνες. Ο σκοπός του καταλόγου βιβλιογραφικών αναφορών που συνοδεύει μια εργασία είναι να έχουν οι αναγνώστες της τη δυνατότητα να ανατρέξουν και να ενημερωθούν από τις ίδιες πηγές που χρησιμοποίησε ο συγγραφέας της εργασίας. Γι' αυτό, ο κατάλογος των βιβλιογραφικών αναφορών πρέπει να δίνει όλες τις απαραίτητες πληροφορίες για την ανεύρεση της αρχικής πηγής. Επίσης, πρέπει να περιέχει γενικά προσβάσιμες (δημοσιευμένες) πηγές και να αποφεύγονται κατά το δυνατόν προφορικές και αδημοσίευτες πηγές. Οι καταχωρίσεις της λίστας βιβλιογραφικών αναφορών αντιμετωπίζονται σε μεγάλο βαθμό με τον ίδιο τρόπο στην 7^η έκδοση όπως και στην 6^η έκδοση, χωρίς κάποιες σημαντικές αλλαγές.

7.1. Βασικά στοιχεία μορφοποίησης των βιβλιογραφικών αναφορών

- Οι βιβλιογραφικές αναφορές γράφονται σε νέα σελίδα και ξεκινούν με τον τίτλο **Βιβλιογραφικές Αναφορές** στο κέντρο της κορυφής της σελίδας (και συνήθως με έντονη γραφή).
- Ο κατάλογος βιβλιογραφικών αναφορών θα πρέπει να περιλαμβάνει μόνο τις πηγές που αναφέρετε στο κείμενο της εργασίας σας.
- Δεν καταχωρούνται με τη χρήση κουκίδων ή άλλων συμβόλων (bullets).
- **Σειρά:** Οι βιβλιογραφικές αναφορές θα πρέπει να σημειώνονται με αλφαβητική σειρά με βάση το επώνυμο των συγγραφέων (και χωρίς αρίθμηση ή χρήση κουκίδων ή άλλου συμβόλου). Οι βιβλιογραφικές αναφορές που δεν έχουν συγγραφέα γράφονται αλφαβητικά με βάση τον τίτλο του κειμένου στον ίδιο κατάλογο.
- **Συγγραφείς:** Παρατίθεται το επώνυμο και το αρχικό γράμμα του ονόματος όλων των συγγραφέων που συμμετείχαν στην ίδια πηγή. Όταν υπάρχουν περισσότεροι του ενός συγγραφείς χρησιμοποιούμε το σύμβολο “&” (ampersand) αντί για τη λέξη “και” (ή “and” για τις αναφορές στην αγγλική γλώσσα). Υπενθυμίζεται ότι ο σύνδεσμος «και» (and) παρατίθεται ολογράφως μόνο σε την περίπτωση ενδοκειμενικών παραπομπών περιγραφικού/αφηγηματικού τύπου.

Παράδειγμα:

Παπαδόπουλος, Β., & Βολάκης, Α. (έτος)

Smith, J. D., & Jones, M. (έτος)

Δεν χρειάζεται να σημειώνετε ολογράφως το μικρό ή το μεσαίο όνομα του συγγραφέα:

Παράδειγμα:

Παπαπέτρου, Α. (όχι Παπαπέτρου, Αντώνης)

Shock, P.J. (όχι Shock, Patti J.)

Σε ορισμένες περιπτώσεις, εάν δεν υπάρχει συγγραφέας, ο τίτλος μετακινείται στη θέση του συγγραφέα (κατατίθεται κάτω από την πρώτη σημαντική λέξη του τίτλου). Εάν ο τίτλος σε αυτή την περίπτωση αρχίζει με αριθμούς, γράψτε τους αριθμούς.

- **Έτος έκδοσης:** Αναγράφεται σε παρένθεση αμέσως μετά τα ονόματα των συγγραφέων. Διαχωρίζεται από τον τίτλο του βιβλίου ή του άρθρου από μία τελεία (.). Αν δεν είναι γνωστή η ημερομηνία έκδοσης, χρησιμοποιήστε τα αρχικά «χ.χ.» (= χωρίς χρονολογία) ή «χ.η.» (χωρίς ημερομηνία), ενώ σε παλαιότερα κείμενα το συναντήσετε ως «α.χ.» (=άνευ χρονολογίας) ή «α.η.» (=άνευ ημερομηνίας). Στην αγγλική γλώσσα συναντάται ως «n.d.» (no date). Το ίδιο ισχύει και για την βιβλιογραφική παραπομπή.

Εάν αναφέρονται περισσότερα από ένα έργα ενός συγγραφέα, καταχωρήστε τα με βάση την παλαιότερη ημερομηνία δημοσίευσης.

Εάν ο κατάλογος περιέχει περισσότερες από μία εργασίες/πηγές που δημοσιεύθηκαν από τον ίδιο συγγραφέα ή τους ίδιους συγγραφείς το ίδιο έτος, προσθέστε πεζά γράμματα αμέσως μετά το έτος για τη διάκρισή τους (π.χ. 2006α, 2006β).

- **Τίτλος:** Με κεφαλαία γράφεται μόνο το αρχικό γράμμα της πρώτης λέξης του τίτλου ή υπότιτλου του βιβλίου ή του άρθρου και όσα κύρια ονόματα συμπεριλαμβάνονται σε αυτούς.
- **Αρίθμηση σελίδων:** Χρησιμοποιείται η συντομογραφία “σελ.” ή “σ.” ή “σσ.” (αγγλ. p. ή pp.) για να υποδειχθεί ο αριθμός της σελίδας σε περιοδικά/έντυπα που δεν χρησιμοποιούν αριθμό τόμου, και ειδικά για τις εφημερίδες. Οι συντομογραφίες αυτές χρησιμοποιούνται επίσης για να υποδείξουν τις σελίδες εντός των οποίων περιέχονται τα λήμματα εγκυκλοπαίδειας ή τα κεφάλαια σε συλλογικούς τόμους.
- **Εσοχές:** Η πρώτη γραμμή της βιβλιογραφικής αναφοράς παραμένει στο ίδιο επίπεδο με το αριστερό περιθώριο και όλες οι επόμενες γραμμές τοποθετούνται σε εσοχή (1,27 εκατ. ή 5-7 διαστήματα) για να σχηματίσει ένα «κρέμασμα» κάτω από την πρώτη γραμμή.

- **Πλάγια γραφή:** Χρησιμοποιείται στους τίτλους βιβλίων και περιοδικών. Με πλάγια στοιχεία αναγράφονται οι τίτλοι των βιβλίων, οι τίτλοι των περιοδικών, ο αριθμός τόμου του περιοδικού.
- Το σύστημα της APA υποδεικνύει τη χρήση **διπλού διάστιχου** τόσο μεταξύ των σειρών της κάθε αναφοράς όσο και μεταξύ των καταχωρήσεων των βιβλιογραφικών αναφορών.
- Στην περίπτωση που η βιβλιογραφία περιλαμβάνει και αναφορές σε ξενόγλωσσα συγγράμματα, είναι δυνατόν να χωριστεί σε ελληνική και ξενόγλωσσα. Είναι προτιμότερο όμως να διατηρείται ενιαίο σύστημα γραφής τους και να τηρείται η μικτή διάταξη των ελληνικών και ξενόγλωσσων πηγών με βάση το ελληνικό αλφάβητο: Α, Β, Γ, Δ, Ε, Ζ (ελ.), Η, Θ, Ι, Κ, Λ, Μ, Ν, Ξ, Ο, Π, Ρ, Σ, Τ, Υ (ελ.), Φ, Χ, Ψ, Ω, Υ (λατ.), Ζζ, όπως φαίνεται και στον πίνακα που ακολουθεί [η κατάταξη των πηγών γίνεται με βάση το πρώτο γράμμα του επωνύμου του πρώτου συγγραφέα]:

Αα	Aa	Ηη	--	Nv	Nn	Yy	Uu	--	Zz
Ββ	Bb	--	Hh	Ξξ	--	--	Vv		
Γγ	Cc	Θθ	--	Οο	Oo	--	Ww		
Δδ	Dd	Ιι	Ιι	Ππ	Pp	Φφ	--		
Εε	Ee	--	Jj	--	Qq	Χχ	Xx		
--	Ff	Κκ	Kk	Ρρ	Rr	Ψψ	--		
Ζζ	--	Λλ	Ll	Σσ	Ss	Ωω	--		
--	Gg	Μμ	Mm	Ττ	Tt	--	Yy		

Δύο επιπρόσθετες πληροφορίες πρέπει να συμπεριλαμβάνονται για τις πηγές που έχετε εντοπίσει στο διαδίκτυο.

- **Διαδικτυακή Διεύθυνση:** Θα πρέπει να παρατίθεται μια σταθερή διαδικτυακή διεύθυνση, η οποία θα κατευθύνει τον αναγνώστη στην βασική πηγή. Εάν η πηγή διαθέτει ψηφιοποιημένο/ψηφιακό Αναγνωριστικό Αντικείμενου (DOI= Digitized Object Identifier), που αποτελεί αμετάβλητο στοιχείο αναφοράς των ψηφιακών πηγών, όπως για παράδειγμα στην περίπτωση των δημοσιευμένων άρθρων, τότε μπορείτε να την χρησιμοποιήσετε. Εάν δεν υπάρχει DOI, χρησιμοποιήστε μια σταθερή διαδικτυακή διεύθυνση ή URL (Uniform Resource Locator). Εάν το URL δεν είναι σταθερό, χρησιμοποιήστε τη διεύθυνση της αρχικής σελίδας της ιστοσελίδας από την οποία ανακτήθηκε η πηγή. Να σημειωθεί ότι μια από τις βασικές αλλαγές από την 6^η εκδ. είναι ότι πλέον το DOI δίδεται πλέον ως URL (δηλ. <http://...> ή <https://...>).

Εάν δεν υπάρχει DOI και ανακτήσετε μια ηλεκτρονική έκδοση του άρθρου, συμπεριλάβετε τη διεύθυνση URL της αρχικής σελίδας της ιστοσελίδας από την οποία ανακτήθηκε η πηγή.

Μετά το DOI ή τη διεύθυνση URL, δεν εισάγεται τελεία.

- **Ημερομηνία:** Εάν η πηγή αναφέρεται στην τελική εκδοχή η οποία έχει δημοσιευθεί σε συγκεκριμένη ημερομηνία, όπως στην περίπτωση άρθρων σε επιστημονικά περιοδικά, αρκεί η ημερομηνία που αναγράφεται στο κύριο μέρος της παραπομπής. Ωστόσο, εάν η πηγή δεν έχει ημερομηνία ή η ημερομηνία έκδοσης μπορεί να αλλάξει, όπως για παράδειγμα στην περίπτωση των άρθρων σε ηλεκτρονική εγκυκλοπαίδεια ή πληροφορίες σε BlogSpot, συμπεριλαμβάνεται η ημερομηνία ανάκτησης της πηγής.

7.2 Παραδείγματα βιβλιογραφικών αναφορών (επιλεγμένες περιπτώσεις)

Ο τρόπος καταχώρησης μιας πηγής στον πίνακα/κατάλογο βιβλιογραφικών αναφορών διαφέρει ανάλογα με τον τύπο της πηγής (π.χ., βιβλίο, κεφάλαιο βιβλίου, άρθρο σε περιοδικό κτλ.). Τα παραδείγματα που ακολουθούν αφορούν ορισμένους από τους πλέον συχνά αναφερόμενους τύπους πηγών και των βιβλιογραφικών αναφορών τους.

7.2.1. Άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά

Κάθε αναφορά σε άρθρο περιοδικού (Journal articles) θα πρέπει να περιλαμβάνει τις ακόλουθες βιβλιογραφικές πληροφορίες: Συγγραφέας/φείς, Χρονολογία δημοσίευσης, Τίτλος άρθρου, Τίτλος Περιοδικού, Τόμος, Τεύχος (αν είναι διαθέσιμο αυτό το στοιχείο), πρώτη-τελευταία Σελίδα. URL του DOI (εάν πρόκειται για παλαιότερη έκδοση περιοδικού το οποίο δεν έχει ψηφιοποιηθεί και κατ' επέκταση δεν διαθέτει DOI, απλά δεν αναγράφεται το συγκεκριμένο στοιχείο).

Σημειώστε ότι:

- Ο τίτλος του περιοδικού και ο αριθμός του τόμου δίνονται με πλάγιους χαρακτήρες. Ο αριθμός του τεύχους μπαίνει σε παρένθεση με όρθιους χαρακτήρες (όχι πλάγιους).
- Αν κάθε τεύχος έχει νέα αρίθμηση σελίδων (δηλ. ξεκινά από τη σελίδα 1), δίνετε τον αριθμό του τεύχους σε παρένθεση αμέσως μετά από τον τόμο.
- Ο αριθμός του τεύχους δεν χρειάζεται για τα περιοδικά που έχουν συνεχόμενη αρίθμηση.

Τύπος βιβλιογραφικής πηγής	Διάταξη στοιχείων της βιβλιογραφικής αναφοράς <u>Παρατήστε</u> ιδιαίτερα τα σημεία στα οποία εισάγονται τα σημεία στίξης (κόμμα και τελεία).	Παράδειγμα καταχώρησης στον κατάλογο βιβλιογραφικών αναφορών
Ένας συγγραφέας	<p>Επώνυμο Συγγραφέα, Αρχικό ονόματος. (Έτος). Τίτλος άρθρου. <i>Τίτλος Περιοδικού, τόμος(τεύχος)</i>, σελ. έναρξης άρθρου - σελ. κλεισίματος άρθρου. URL του DOI</p> <p>ΠΡΟΣΟΧΗ: μια από τις βασικές αλλαγές στην 7^η εκδ. αφορά την υποχρεωτική αναγραφή του DOI μιας εργασίας ως URL (ιστοσελίδα).</p>	<p>Ku, G. (2008). Learning to de-escalate: The effects of regret in escalation of commitment. <i>Organizational Behavior and Human Decision Processes</i>, 105(2), 221-232. http://10.1016/j.obhdp.2007.08.002</p> <p>Petrogiannis, K. (2010). Early childhood care and education in Greece: Some facts on research and policy. <i>International Journal of Early Childhood</i>, 42(2), 131-139. http://10.1007/s13158-010-0016-4</p> <p>Μακρή-Μπότσαρη, Ε. (2000). Η έννοια του εαυτού εφήβων και οι σημαντικοί άλλοι. <i>Ψυχολογία</i>, 7, 88-113. https://doi.org/10.12681/psy_hps.24251</p>

<p>Δύο συγγραφείς</p>	<p>Επώνυμο 1^{ου} συγγραφέα, αρχικό ονόματός του., & Επώνυμο 2^{ου} συγγραφέα, αρχικό ονόματός του. (Έτος). Τίτλος άρθρου. <i>Τίτλος Περιοδικού, τόμος(τεύχος)</i>, σ.-σ. URL του DOI</p>	<p>Hamilton, R. J., & Bowers, B. (2007). The theory of genetic vulnerability: A Roy model exemplar. <i>Nursing Science Quarterly</i>, 20, 254-264. http://10.1177/0894318407303127</p> <p>Fuller, D. (2002). Critical friendships: Reading women's writing communities in Newfoundland. <i>Women's Studies International Forum</i>, 25(2), 247-260. http://10.1016/S0277-5395(02)00234-0</p> <p>Μοκαϊτη Φ., & Καρούσου Α. (2021). The relationship between preschoolers' lexical development and their psychosocial profile. <i>Psychology: The Journal of the Hellenic Psychological Society</i>, 26(1), 23–39. https://doi.org/10.12681/psy_hps.26246</p>
<p>Δύο συγγραφείς, ηλεκτρονική εκδοχή, ανάγνωση από τον δικτυακό τόπο του περιοδικού, ή ιστοσελίδα, χωρίς αριθμούς σελίδων, χωρίς DOI</p> <p><u>Σημείωση:</u> Χρησιμοποιείτε την URL εάν δεν είναι διαθέσιμο το DOI.</p> <p>Μία από τις αλλαγές που έγιναν στην 7^η έκδ. αφορά την παράλειψη της φράσης: Ανακτήθηκε από... / Retrieved from...</p>		<p>Carter, S., & Dunbar-Odom, D. (2009). The converging literacies center: An integrated model for writing programs. <i>Kairos: A Journal of Rhetoric, Technology, and Pedagogy</i>, 14.1. http://kairos.technorhetoric.net/</p> <p>Κοκολογιαννάκη, Β., & Ραβάνης, Κ. (2011). Νοητικές παραστάσεις των μαθητών της έκτης δημοτικού για το μηχανισμό της όρασης τη νύχτα. <i>Διδασκαλία Φυσικών Επιστημών, Έρευνα και Πράξη</i>, 38-39. http://pc204.lib.gr/serp/</p>
<p>3-20 συγγραφείς, ηλεκτρονική εκδοχή, με νέα αρίθμηση ανά τεύχος, με DOI</p>	<p>Αναφέρονται τα ονόματα όλων των συγγραφέων με τον ίδιο τρόπο που παρουσιάστηκε στις προηγούμενες περιπτώσεις. Πριν το επώνυμο του τελευταίου συγγραφέα εισάγουμε το «&» [ampersand]. Τα λοιπά στοιχεία όπως στις προηγούμενες περιπτώσεις.</p>	<p>Van Vugt, M., Hogan, R., & Kaiser, R. B. (2008). Leadership, followership, and evolution: Some lessons from the past. <i>American Psychologist</i>, 63(3), 182-196. http://10.1037/0003-066X.63.3.182</p> <p>Nguyen, T., Carnevale, J. J., Scholer, A. A., Miele, D. B., & Fujita, K. (2019). Metamotivational knowledge of the role of high-level and low-level construal in goal-relevant task performance. <i>Journal of Personality and Social Psychology</i>, 117(5), 879-899. http://dx.doi.org/10.1037/pspa0000166</p>
<p>21 ή περισσότεροι συγγραφείς</p>	<p>Αναφέρονται ονόματα των πρώτων 19 συγγραφέων με τον ίδιο τρόπο που</p>	<p>Pegion, K., Kirtman, B. P., Becker, E., Collins, D. C., LaJoie, E., Burgman, R., Bell, R., DelSole, R., Min, D., Zhu, Y., Li, W., Sinsky, E., Guan, H., Gottschalck, J., Metzger, E. J.,</p>

<p>ΠΡΟΣΟΧΗ: Πρόκειται για μια από τις βασικές αλλαγές που έγιναν στην 7^η έκδ.</p>	<p>παρουσιάστηκε στις προηγούμενες περιπτώσεις. Ακολουθούν αποσιωπητικά (...) και στη συνέχεια παρατίθεται το όνομα του τελευταίου συγγραφέα. Τα λοιπά στοιχεία όπως στις προηγούμενες περιπτώσεις.</p>	<p>Barton, N. P., Achuthavarier, D., Marshak, J., Koster, R., ...Kim, H. (2019). The subseasonal experiment (SubX): A multimodel subseasonal prediction experiment. <i>Bulletin of the American Meteorological Society</i>, 100(10), 2043-2061. https://doi.org/10.1175/BAMS-D-18-0270.1</p>
--	---	---

7.2.2. Βιβλία

Σημείωση: Μία από τις βασικές αλλαγές που έγιναν στην 7^η έκδ. αφορά την απαλοιφή του Τόπου έκδοσης του βιβλίου.

<p>Τύπος βιβλιογραφικής πηγής</p>	<p>Διάταξη στοιχείων της βιβλιογραφικής αναφοράς <u>Παρατήστε</u> ιδιαίτερα τα σημεία στα οποία εισάγονται τα σημεία στίξης (κόμμα και τελεία).</p>	<p>Παράδειγμα καταχώρησης στον κατάλογο βιβλιογραφικών αναφορών</p>
<p>Ένας συγγραφέας, 1^η έκδοση, σε έντυπη εκδοχή</p>	<p>Επώνυμο Συγγραφέα, Αρχικό ονόματος . (Έτος). <i>Τίτλος βιβλίου</i>. Εκδότης. DOI (εάν είναι διαθέσιμο)</p>	<p>Saarni, C. (1999) <i>The development of emotional competence</i>. Guilford Press.</p> <p>Weiss, R. S. (1973) <i>Loneliness: The experience of emotional and social isolation</i>. MIT Press.</p> <p>Vazey, J. (1967). <i>Education in the modern world</i>. McGraw-Hill.</p> <p>Νόβα-Καλτσούνη, Χ. (1995). <i>Κοινωνικοποίηση: Η γένεση του κοινωνικού υποκειμένου</i>. Gutenberg.</p>
<p>Όταν ο συγγραφέας έχει αναλάβει την έκδοση του βιβλίου του</p>	<p>Επώνυμο Συγγραφέα, Αρχικό ονόματος . (Έτος). <i>Τίτλος βιβλίου</i>. Εκδότης (αναφορά του προσδιοριστικού “Ιδίου” ή “Ιδίας” ή Αυτοέκδοση).</p> <p>(στην αγγλική γλώσσα: “self-published” ή “printed by the author”)</p>	<p>Αθανασοπούλου, Δ. (1999). <i>Περιγραφική στατιστική</i>. Ιδίας.</p> <p>Η</p> <p>Αθανασοπούλου, Δ. (1999). <i>Περιγραφική στατιστική</i>. Αυτοέκδοση.</p>

<p>Βιβλίο σε 2^η ή άλλη αναθεώρηση (edition) - όχι επανέκδοση (reprint) [στην αναθεώρηση διαφέρουν οι σελίδες], σε έντυπη εκδοχή</p>	<p>Συγγραφέας, Α. (Έτος). <i>Τίτλος βιβλίου</i> (χ^η έκδ.). Εκδότης.</p>	<p>Hyde, J. S., & Delamater, J. (2008). <i>Human sexuality</i> (10th ed.). McGraw-Hill. Hallahan, D.P., & Kauffman, J.M. (1982). <i>Exceptional children</i> (2nd ed.). Prentice-Hall.</p>
<p>Τόμος βιβλίου [Volume of a Book] <u>Σημείωση</u>: Εάν πρόκειται για 2^η ή μεταγενέστερη αναθεωρημένη έκδοση, παραθέστε τον αριθμό έκδοσης πριν τον αριθμό του τόμου.</p>	<p>Συγγραφέας, Α. (Έτος). <i>Τίτλος βιβλίου</i> (χ^η έκδ., τόμ. χ). Εκδότης.</p>	<p>Eisenberg, N. (Ed.). (2006). <i>Handbook of child psychology</i> (6th ed., Vol. 3). John Wiley & Sons. Καβουνίδη, Τζ., Καρύδης, Β., Νικολακοπούλου-Στεφάνου, Η., & Στυλιανούδη, Μ.-Γ. (Επιμ.). (2008). <i>Μετανάστευση στην Ελλάδα: Εμπειρίες-πολιτικές-προοπτικές</i> (1^η εκδ., Τόμ. Β). ΙΜΕΠΟ.</p>
<p>Μεταφρασμένο βιβλίο</p>	<p>Συγγραφέας, Α. (Έτος). <i>Τίτλος βιβλίου</i> (μτφ.: Μεταφραστής). Εκδότης. (έτος έκδοσης του πρωτοτύπου xxxx).</p>	<p>Freud, S. (1960). <i>Jokes and their relation to the unconscious</i>. (J. Strachey, Trans.). Routledge & K. Paul. (Original work published 1905). Eysenck, M. W. (2010). <i>Βασικές αρχές γνωστικής ψυχολογίας</i> (μτφ. Μ. Κουλεντιανού). Gutenberg. (έτος έκδοσης πρωτοτύπου 2006)</p>
<p>Επιμέλεια βιβλίου/συλλογικού τόμου</p>	<p>Αναφέρονται τα ονόματα του/των επιμελητή/τών αντί των συγγραφέων και στη συνέχεια αναγράφεται η ένδειξη (Επιμ.) [στα ξενόγλωσσα: (Ed.) για έναν επιμελητή ή (Eds) για πολλούς επιμελητές].</p>	<p>Mitchell, J.V. (Ed.) (1985). <i>Mental measurement yearbook</i> (9th ed.). Gryphon Press. Melhuish, E.C., & Moss, P. (Eds.) (1991). <i>Day care for young children</i>. Tavistock/Routledge. Τσιάντης, Γ., & Δραγώνα, Θ. (Επιμ.) (1999). <i>Μωρά και μητέρες</i>. Καστανιώτης.</p>
<p>Κεφάλαιο σε συλλογικό τόμο/επιμέλεια βιβλίου, σε έντυπη εκδοχή</p>	<p>Επώνυμο Συγγραφέα, Αρχικό γράμμα ονόματος του Συγγραφέα ή Συγγραφέων του κεφαλαίου (Έτος). Τίτλος κεφαλαίου. Στο: Αρχικό γράμμα ονόματος Επώνυμο του/των Επιμελητή/τών (Επιμ.), <i>Τίτλος βιβλίου/συλλογικού τόμου</i> (σελ. xx-xx που φιλοξενείται το κεφάλαιο). Εκδότης.</p>	<p>Alibali, M. W. (2005). Mechanisms of change in the development of mathematical reasoning. In R. V. Kail (Ed.), <i>Advances in child development and behavior</i> (pp. 79-123). Academic Press. Βέλτσος, Γ. (1988). Εξουσία και τηλεόραση. Στο: Κ. Ναυρίδης, Γ. Δημητρακόπουλος, & Γ. Πασχαλίδης (Επιμ.), <i>Τηλεόραση και επι-κοινωνία</i> (σελ. 117-124). Παρατηρητής. Πανοπούλου-Μαράτου, Ο. (1987). Η ψυχοσυναισθηματική ανάπτυξη στη βρεφική και νηπιακή ηλικία. Στο Γ. Τσιάντης & Σ. Μανωλόπουλος (Επιμ.), <i>Σύγχρονα θέματα παιδοψυχιατρικής</i> (τομ. 1, μέρος 1, σελ. 3-30). Καστανιώτης.</p>

	<p><u>Σημείωση</u>: εδώ με πλάγια γραφή ο τίτλος του βιβλίου και όχι ο τίτλος του κεφαλαίου. Θυμηθείτε να παραθέσετε την ένδειξη «Στο:...» [στα ξενόγλωσσα κείμενα συναντάται ως «In...»]</p>	
Ηλεκτρονικά βιβλία (E-Books)	<p>Επώνυμο Συγγραφέα, Αρχικό γράμμα ονόματος του Συγγραφέα ή Συγγραφέων (Έτος). Τίτλος [ηλεκτρονική έκδοση]. Εκδότης. URL</p> <p><u>Σημείωση</u>: Παραθέστε τον αριθμό DOI ή την διεύθυνση ιστοσελίδας (URL). Χρησιμοποιείστε την URL εάν δεν είναι διαθέσιμο το DOI.</p>	<p>Moorcroft, W. H. (2005). <i>Understanding sleep and dreaming</i>. http://10.1007/0-387-28698-5</p> <p>Κουτούζης, Μ. (Επιμ.) (2013). <i>Διαρροή από τις δομές της δια βίου εκπαίδευσης ενηλίκων</i>. Κέντρο Ανάπτυξης Εκπαιδευτικής Πολιτικής ΓΣΕΕ. https://www.kanep-gsee.gr/sitefiles/files/MELETH_2016-01-19.pdf</p>

7.2.3. Διατριβές

Τύπος βιβλιογραφικής πηγής	Διάταξη στοιχείων της βιβλιογραφικής αναφοράς	Παράδειγμα καταχώρησης στον κατάλογο βιβλιογραφικών αναφορών
Αδημοσίευτη Διδακτορική διατριβή ή Μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία, σε έντυπη εκδοχή.	<p><u>Παρατήστε</u> ιδιαίτερα τα σημεία στα οποία εισάγονται τα σημεία στίξης (κόμμα και τελεία).</p> <p>Συγγραφέας, Α. (Έτος). Τίτλος <i>διατριβής/διπλωματικής εργασίας</i> [Διδακτορική διατριβή ή Διπλωματική εργασία]. Ίδρυμα απόδοσης του τίτλου σπουδών.</p>	<p>Broderick, E. M. (2007). <i>Assessment of grief and loss services in western Newfoundland</i> [Honours dissertation. Grenfell Campus, Memorial University of Newfoundland, Corner Brook, NL.</p> <p>Πεντέρη, Ε. (2012). <i>Ψυχοπαιδαγωγικές διαστάσεις της σχέσης οικογένειας και νηπιαγωγείου: Διερεύνηση της γονικής εμπλοκής και των παραγόντων που την επηρεάζουν</i> [Αδημοσίευτη Διδακτορική Διατριβή]. Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης/Τ.Ε.Ε.Π.Η., Αλεξανδρούπολη.</p>

<p>Διδακτορική διατριβή ή Μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία, από βιβλιογραφική βάση</p>	<p>Συγγραφέας, Α. (Έτος). <i>Τίτλος διατριβής/διπλωματικής εργασίας</i> (Διδακτορική διατριβή ή Διπλωματική εργασία). Όνομα Βιβλιογραφικής Βάσης (αριθμός σειράς ή καταχώρησης)</p>	<p>Hostetter, A.B. (2008). <i>Mind in motion: The gesture as simulated action framework</i> (Doctoral dissertation). ProQuest Dissertations and Thesis database. (UMI No. 3327832).</p>
<p>Διδακτορική διατριβή ή Μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία, δημοσιευμένη ηλεκτρονικά σε ιδρυματικό αποθετήριο ή διαδικτυακή πλατφόρμα</p>	<p>Συγγραφέας, Α. (Έτος). <i>Τίτλος διατριβής/διπλωματικής εργασίας</i> (Διδακτορική διατριβή ή Διπλωματική εργασία, Ίδρυμα απόδοσης του τίτλου σπουδών). Όνομα ιδρυματικού αποθετηρίου ή διαδικτυακής πλατφόρμας. URL</p>	<p>Thomas, R. (2009). <i>The making of a journalist: The New Zealand way</i> (Doctoral thesis, Auckland University of Technology, Auckland, New Zealand). Tuwhera Open Access. http://hdl.handle.net/10292/466</p> <p>Δαρβούδης, Α. (2010). <i>Κατ' οίκον εργασίες και μαθητές με μαθησιακές δυσκολίες</i> (Διδακτορική διατριβή, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας). Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης (Κωδ. 26811). https://phdtheses.ekt.gr/eadd/handle/10442/26811</p>

7.2.4. Αναφορές/Εκθέσεις από οργανισμούς/φορείς

<p>Τύπος βιβλιογραφικής πηγής</p>	<p>Διάταξη στοιχείων της βιβλιογραφικής αναφοράς <u>Παρατήστε</u> ιδιαίτερα τα σημεία στα οποία εισάγονται τα σημεία στίξης (κόμμα και τελεία).</p>	<p>Παράδειγμα καταχώρησης στον κατάλογο βιβλιογραφικών αναφορών</p>
<p>Επίσημη αναφορά από συγγραφέα/είς ή ομάδα συγγραφέων που παρουσιάζονται με το όνομα του ιδρύματος/οργανισμού που ανέλαβε την έκδοση, ηλεκτρονική εκδοχή</p>		<p>National Institute of Mental Health (2009). <i>Anxiety disorders</i> (NIH Publication No. 09-3879). National Institute of Mental Health. http://www.nimh.nih.gov/health/publications/anxiety-disorders/nimhanxiety.pdf</p> <p>Ελληνική Στατιστική Αρχή (2021). <i>Απογραφή πληθυσμού - κατοικιών 2021</i>. https://www.statistics.gr/el/2021-census-pop-hous</p>
<p>Επίσημη αναφορά από ομάδα συγγραφέων που παρουσιάζονται με το όνομα του ιδρύματος/οργανισμού που ανέλαβε την έκδοση, έντυπη εκδοχή</p>		<p>Ομάδα Εκπαιδευτικής Έρευνας (2008). <i>Αξιολόγηση της μαθησιακής αποτελεσματικότητας των διαφόρων μορφών ψηφιακού υλικού από φοιτητές του Ε.Α.Π. και καταμέτρηση και επιβεβαίωση του χρόνου μάθησης. Τελική έκθεση του έργου «Ανάπτυξη και βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών του Ε.Α.Π.. Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.</i></p>

<p>Επίσημη αναφορά από ομάδα συγγραφέων (ομάδα εργασίας) στο πλαίσιο έργου ιδρύματος/οργανισμού</p>		<p>Melhuish, E., Ereky-Stevens, K., Petrogiannis, K., Ariescu, A., Penderi, E., Rentzou, K., Tawell, A., Broekhuisen, M., Slot, P., & Leseman, P. (2015). <i>A review of research on the effects of Early Childhood Education and Care (ECEC) on children's development</i>. Curriculum & Quality Analysis and Impact Review of European Early Childhood Education and Care. CARE project report (FP7-SSH-2013-2). http://ecec-care.org/fileadmin/careproject/Publications/reports/new version CARE WP4 D4 1 Review on the effects of ECEC.pdf</p> <p>Independent Taskforce on Workplace Health and Safety. (2013). <i>The report of the Independent Taskforce on Workplace Health and Safety: He korowai whakaruruhau</i>. http://hstaskforce.govt.nz/documents/report-of-the-independent-taskforce-on-workplace-health-safety.pdf</p>
---	--	---

7.2.5. Άρθρο σε έντυπο/περιοδικό ποικίλης ύλης, εφημερίδα, ενημερωτικό έντυπο

<p>Τύπος βιβλιογραφικής πηγής</p>	<p>Διάταξη στοιχείων της βιβλιογραφικής αναφοράς <u>Παρατήστε</u> ιδιαίτερα τα σημεία στα οποία εισάγονται τα σημεία στίξης (κόμμα και τελεία).</p>	<p>Παράδειγμα καταχώρησης στον κατάλογο βιβλιογραφικών αναφορών</p>
<p>Άρθρο σε έντυπο ποικίλης ύλης, ή εφημερίδα</p>	<p>Συγγραφέας, Α. (έτος, Μήνας ημέρα). Τίτλος άρθρου. <i>Τίτλος Εφημερίδας ή Περιοδικού</i>, σελ. ή αριθμός σελίδας/ων.</p> <p><u>Σημείωση 1:</u> Στην ελληνική γραφή η παρένθεση της ημερομηνίας δημοσίευσης εμφανίζεται ως (έτος, ημέρα Μήνας).</p> <p><u>Σημείωση 2:</u> Στην περίπτωση της έντυπης εκδοχής εφημερίδας αναγράφεται η συντομογραφία “σελ.” ή “σ.” (σελίδες) και έπεται η αναγραφή του αριθμού της σελίδας (ή σελίδων) που φιλοξενείται το άρθρο.</p>	<p>Henry, W. A., & Mehta, N. S. (1990, April 9). Beyond the melting pot. <i>Time</i>, 135, 28-31.</p> <p>Πάλαρης, Κ. (2006, 18 Ιουν.). Διδάσκοντας με το μαθητικό υπολογιστή. <i>Ελεύθερος Τύπος</i>, σ. 48.</p> <p>Γεώργας, Κ. (2008, 13 Σεπτ.) Προβλήματα υγείας. <i>Τα Νέα της Χίου</i>, σ. 3.</p>

<p>Άρθρο σε περιοδικό ποικίλης ύλης, ή εφημερίδα, στην διαδικτυακή έκδοση</p>	<p>Συγγραφέας, Α. Α. (έτος, Μήνας ημέρα). Τίτλος άρθρου. <i>Τίτλος του περιοδικού, αριθμός τόμου</i>(αριθμός τεύχους), σελίδες. URL</p> <p><u>Σημείωση</u>: Εάν είναι διαθέσιμο το DOI του άρθρου χρησιμοποιήστε την διαδικτυακή του διεύθυνση.</p>	<p>Kuttner, R. (2003, September 8). The great American pension-fund robbery. <i>Business Week</i>, 24-26. http://www.businessweek.com/</p> <p>Σαββίδου, Μ. (2021, 31 Δεκ.). Ο φόβος της αλλαγής. <i>Psychology Now</i>. https://www.psychologynow.gr/arthra-psyxologias/prosopikotita/fovos/11591-o-fovos-tis-allagis.html</p>
---	---	--

7.2.6. Ανακοινώσεις ή αναρτημένες ανακοινώσεις σε συνέδρια

<p>Τύπος βιβλιογραφικής πηγής</p>	<p>Διάταξη στοιχείων της βιβλιογραφικής αναφοράς</p> <p><u>Παρατήστε</u> ιδιαίτερα τα σημεία στα οποία εισάγονται τα σημεία στίξης (κόμμα και τελεία).</p>	<p>Παράδειγμα καταχώρησης στον κατάλογο βιβλιογραφικών αναφορών</p>
<p>Ανακοίνωση/Εισήγηση (conference presentations) ή αναρτημένη ανακοίνωση (poster) σε συνέδριο</p>	<p>Συγγραφέας, Α. (έτος, Μήνας Ημέρα). Τίτλος ανακοίνωσης. [Ανακοίνωση ή Αναρτημένη ανακοίνωση] Τίτλος συνεδρίου, Τόπος διοργάνωσης συνεδρίου.</p>	<p>Bodkin-Allen, S., Swain, N., West, S., Pike, G. (2018, October 4-7). <i>It's not that bad singing with other people: The effect of a single Outreach on singing attitudes and confidence in adults</i> [Paper presentation]. Waves into the future, 40th Australian New Zealand Association for Research in Music Education (ANZARME) Conference, Gold Coast, QLD, Australia.</p> <p>Lindberg, S. M., & Hyde, J. S. (2007, March 14-16). <i>Mother-child interactions during mathematics homework: Socialization of gender differentiation?</i> [Poster] Biennial meeting of the Society for Research on Adolescence, Chicago, IL.</p> <p>Μπονώτη, Φ., & Μισαηλίδη, Π. (2011, 22-24 Μαΐου). <i>Εκφραστικές στρατηγικές που χρησιμοποιούν τα παιδιά στη σχεδιαστική αναπαράσταση βασικών και σύνθετων συναισθημάτων</i>. [Ανακοίνωση] 13^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ψυχολογικής Έρευνας, Αθήνα.</p>

Fallu, M. (2019, November 4). *The leisure and recreation for people with disabilities in Southland, ten years on (a longitudinal study)*. In S. Bodkin-Allen (Chair), SIT-OP Collaborative Research [Symposium]. Dunedin, New Zealand.

7.2.7. Διαδικτυακή πηγή

Σε γενικές γραμμές, η διαδικτυακή πηγή (webpage, website) παρατίθεται σε παρένθεση με τον ίδιο τρόπο που γίνεται και για την έντυπη πηγή, θέτοντας το επώνυμο του συγγραφέα (ή σύντομο τμήμα του τίτλου της πηγής, αν δεν υπάρχει συγγραφέας) και το έτος δημοσίευσης/έκδοσης.

Τύπος βιβλιογραφικής πηγής	Διάταξη στοιχείων της βιβλιογραφικής αναφοράς <u>Παρατήστε</u> ιδιαίτερα τα σημεία στα οποία εισάγονται τα σημεία στίξης (κόμμα και τελεία).	Παράδειγμα καταχώρησης στον κατάλογο βιβλιογραφικών αναφορών
Διαδικτυακός τόπος/ιστοσελίδα (Web site)	Συγγραφέας, Α. Α. (έτος, Μήνας ημέρα). Τίτλος εργασίας. URL	<p>Price, D. (2018, March 23). <i>Laziness does not exist</i>. Medium. https://humanparts.medium.com/laziness-does-not-exist-3af27e312d01</p> <p>McLean, B. (2006). <i>Child and adolescent psychology services: Learning disability & ADHD assessment for children and adults</i>. Retrieved December 4, 2019, from http://www.newfoundlandpsychology.com/</p> <p>Στρογγυλός, Β., & Ξανθάκου, Γ. (2007). <i>Σε ένα σχολείο ίσο για παιδιά άνισα: ένταξη και διεπιστημονική συνεργασία</i>. Ανακτήθηκε στις 11 Μαΐου 2021 από http://www.elliepek.gr/documents/4o_synedrio_eisigiseis/324</p>
Διαδικτυακός τόπος/ιστοσελίδα (Web site), χωρίς συγγραφέα, χωρίς ημερομηνία καταχώρησης/δημοσίευσης	Αν δεν εμφανίζεται/αναγράφεται συγγραφέας, τότε χρησιμοποιούνται οι 2-4 πρώτες λέξεις του κειμένου (με πλάγια γραφή). ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ αναγράφεται την ημερομηνία προσπέλασης στο κείμενο γιατί το περιεχόμενο της ιστοσελίδας μπορεί να τροποποιείται περιοδικά.	<p><i>Research initiatives</i>. (n.d.). Comparative Media Studies website. Retrieved January 11, 2007, from http://cms.mit.edu/research/index.php</p> <p><i>Neurology</i>. (n.d.). In Wikipedia. Retrieved August 8, 2007, from http://en.wikipedia.org/wiki/Neurology</p> <p><i>Λογισμικό ανοιχτού κώδικα</i>. (χ.η.) Ανακτήθηκε στις 18 Οκτωβρίου, 2012, από http://el.wikipedia.org/wiki</p>

<p>Λίστα/forum διαδικτυακής συζήτησης (Online discussion list)</p>		<p>Kahn, S. (2009, September 5). <i>Re: Composition-rhetoric labor caucus</i> [electronic mailing list message]. http://h-net.msu.edu/cgi-bin/logbrowse.pl?trx=lm&list=h-rhetor</p> <p>Κόλλιας, Β. (2005, 7 Μάρ.). <i>Προεφηβεία και εφηβεία</i> [Ηλεκτρονικό μήνυμα σε λίστα]. Φόρουμ διαδικτυακής συζήτησης. http://www.parents.gr/forum/</p>
<p>Ανακοίνωση/μήνυμα σε blog (Blog Posting)</p>		<p>Lopez-Duran, N. (2009, August 27). <i>Re: Gender and age differences in the symptomatology of child depression</i> [Web log message]. Child Psychology Research Blog, http://www.child-psych.org/</p> <p>Plait, P. (2010, April 13). <i>3D Apollo!</i> [Web log message]. http://blogs.discovermagazine.com/badastronomy/2010/04/13/3d-apollo</p> <p>Αγγελόπουλος, Η. (2011, 9 Ιαν.). <i>Το μουσείο, χώρος δημιουργικής μάθησης</i> [άρθρο σε blog]. http://sym.pblogs.gr</p> <p>Ευσταθίου, Μ. (2012, 19 Οκτ.). <i>Παιδαγωγική αξιοποίηση των ΤΠΕ στην Ειδική Αγωγή: μια κριτική ματιά</i> [Ανακοίνωση σε blog]. http://ictspeciallove.blogspot.com</p>
<p>Ηλεκτρονικό μήνυμα Email:</p>	<p>(υπάγεται στην κατηγορία «Προσωπική επικοινωνία» και δεν παρατίθεται στον Κατάλογο Βιβλιογραφικών Αναφορών)</p>	<p>Τα μηνύματα/η αλληλογραφία (προσωπική επικοινωνία) ΔΕΝ παρατίθενται στον κατάλογο βιβλιογραφικών αναφορών.</p>

7.2.8. Οπτικοακουστικά μέσα

<p>Τύπος βιβλιογραφικής πηγής</p>	<p>Διάταξη στοιχείων της βιβλιογραφικής αναφοράς</p> <p><u>Παρατήστε</u> ιδιαίτερα τα σημεία στα οποία εισάγονται τα σημεία στίξης (κόμμα και τελεία).</p>	<p>Παράδειγμα καταχώρησης στον κατάλογο βιβλιογραφικών αναφορών</p>
<p>Κινηματογραφική Ταινία / DVD</p>	<p>Επώνυμο Σκηνοθέτη, αρχικό ονόματος Σκηνοθέτη. (Σκηνοθέτης) (έτος). <i>Τίτλος</i></p>	<p>Bender, L., Burns, S. Z., & David, L. (Producers), & Guggenheim, D. (Director). (2006). <i>An inconvenient truth</i> [Motion picture]. Paramount.</p>

	<p>ταινίας [Κινηματογραφική ταινία]. Εταιρεία παραγωγής.</p> <p>Σημείωση: Στην 6^η έκδ. πριν τον Σκηνοθέτη εμφανιζόταν η Εταιρεία παραγωγής.</p>	<p>Howard, R. (Director). (2020). <i>Hillbilly elegy</i> [Film]. Imagine entertainment / Netflix. ή Howard, R. (Σκηνοθέτης). (2020). <i>Το τραγούδι του Χιλμπίλι</i> [Film]. Imagine entertainment / Netflix.</p> <p>Σταύρακας, Δ. (Σκηνοθεσία). (1999). <i>Το καναρινί ποδήλατο</i> [Ταινία μεγάλου μήκους]. Ελληνικό Κέντρο Κινηματογράφου, Υπερίων Α.Ε., ΕΡΤ Α.Ε., Τονικόν Ε.Π.Ε.</p>
Βίντεο στο Youtube		<p>Norton, R. (2006, November 4). <i>How to train a cat to operate a light switch</i> [Video file]. YouTube. http://www.youtube.com/watch?v=Vja83KLQXZs</p>
TED TALK		<p>Durán, A. (2019, September). <i>How I use art to tackle plastic pollution in our oceans</i> [Video]. TED Talks. https://www.ted.com/talks/alejandro_duran_how_i_use_art_to_tackle_plastic_pollution_in_our_oceans</p>
Παρουσιάσεις POWERPOINT ή Σημειώσεις		<p>Housand, B. (2019). <i>Superheroes and the gifted</i> [PowerPoint slides]. Slideshare. https://www.slideshare.net/brianhousand/superheroes-and-the-gifted</p>
Μέσα κοινωνικής δικτύωσης	<p>Συγγραφέας, Α. (έτος, μήνας ημέρα). Τίτλος καταχώρησης. Όνομα δικτυακού τόπου. URL</p>	<p>Invercargill City Council. (n.d.). <i>About Invercargill City Council</i> [Facebook page]. Retrieved November 29, 2019, from https://www.facebook.com/pg/InvercargillCityCouncil/about/?ref=page_internal</p> <p>Te Papa. (n.d.). <i>Home</i> [Facebook page]. Facebook. Retrieved December 6, 2019, from https://www.facebook.com/TePapa/</p> <p>University of Canterbury Lib [@uclibrary]. (2018, November 27). <i>UC's architectural drawings declared a national heritage treasure! Housed at the Macmillan Brown Library, the Armson Collins Architectural Drawings Collection</i> [Photograph]. Instagram. https://www.instagram.com/p/BqrJg7Agu75/</p> <p>University of Canterbury Lib [@uclibrary]. (n.d.). <i>Posts, followers, following</i> [Profile]. Instagram. https://www.instagram.com/uclibrary/</p>

Ministry of Health [@minhealthnz]. (2017, April 3). *Typhoid* [Tweet]. Twitter.
<https://twitter.com/aklpublichealth/status/849041745186660357>

Βιβλιογραφικές αναφορές

- American Psychological Association (2020). *Publication manual of the American Psychological Association 2020: the official guide to APA style (7th ed.)*. American Psychological Association. <https://apastyle.apa.org/products/publication-manual-7th-edition>
- American Sociological Association. (2014). *American Sociological Association style guide (5th ed.)*. American Sociological Association.
- Associated Press (2011). *The Associated Press stylebook and briefing on media law*. Associated Press.
- Christiansen, S., Iverson, C., Flanagin, A. et al. (2020). *AMA manual of style: a guide for authors and editors (11th ed.)*. Oxford University Press.
- Coghill, A. & Garson, L. R. (eds.) (2006). *The ACS style guide: effective communication of scientific information (3rd ed.)*. American Chemical Society.
- Council of Science Editors (2014). *Scientific style and format: The CSE manual for authors, editors, and publishers (8th ed.)*. Taylor & Francis.
- ICMJE (2019). *Recommendations for the conduct, reporting, editing, and publication of scholarly work in medical journals*. <http://www.icmje.org/recommendations/>
- Melbourne University Law Review Association (2018). *Australian Guide to Legal Citation (4th ed.)*. Melbourne University Law Review Association.
- Modern Language Association of America (2016). *MLA Handbook (8th ed.)*. The Modern Language Association of America.
- Patrias, K., & Wendling, D. (2015). *Citing medicine: the NLM style guide for authors, editors, and publishers*. (2nd edition). National Library of Medicine. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK7256/>
- Ritter, R. (2003). *The Oxford style manual*. Oxford University Press.
- Στεργίου, Δ. (2007). *Περί λογοκλοπής*. ΠΜΣ Διοίκηση Τουριστικών Επιχειρήσεων. Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο. <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwj86ryv97zwAhWVBhAIHUJyDwgQFjAAegQIAxAD&url=https%3A%2F%2Fwww.eap.gr%2Fwp-content%2Fuploads%2F2020%2F10%2F%25CE%25A0%25CE%25B5%25CF%2581%25CE%25B9%25CC%2581-%25CE%259B%25CE%25BF%25CE%25B3%25CE%25BF%25CE%25BA%25CE%25BB%25CE%25BF%25CF%2580%25CE%25B7%25CC%2581%25CF%2582-.doc&usg=AOvVaw0hyt7W6hmx2dB0Bu30VVqU>
- University of Chicago Press Staff (2010). *Chicago Manual of Style (16th ed.)*. Chicago: University of Chicago Press.